



Opetusministeriön tulossuunnitelma 2005

Opetusministeriön julkaisuja 2005:2

Opetusministeriön tulossuunnitelma 2005

Opetusministeriön julkaisuja 2005:2



OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Opetusministeriö / Undervisningsministeriet
Hallintoyksikkö / Förvaltningsenheten
Meritullinkatu / Sjötullsgatan 1
PL /PB 29, 00023 Valtioneuvosto / Statsrådet

<http://www.minedu.fi/julkaisut/index.html>
Yliopistopaino, Universitetstryckeriet, 2005

ISBN 952-442-854-7 (nid./htf)

ISBN 952-442-855-5 (PDF)

ISSN 1458-8110

Opetusministeriön julkaisuja 2005:2
Undervisningsministeriets publikationer 2005:2

Sisältö

	<u>Opetusministeriön visio</u>	5
	<u>Opetusministeriön toiminta-ajatus</u>	5
1	<u>Johdanto</u>	6
2	<u>Toimintaympäristö</u>	9
3	<u>Opetusministeriön toimialan tavoitteet</u>	10
4	<u>Hallituksen politiikkaohjelmat</u>	21
5	<u>Koulutus- ja tiedepolitiikka</u>	25
6	<u>Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikka</u>	36
7	<u>Kirkollisasiat</u>	43
8	<u>Opetusministeriön yleishallinto</u>	44

Opetusministeriön visio

Suomi on pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta, jossa koulutus, kulttuuri ja tiede ovat kansalaisten hyvinvoinnin ja Suomen talouden ja sivistyksen keskeiset menestystekijät.

Opetusministeriön toiminta-ajatus

Opetusministeriö vastaa osana valtioneuvostoa koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan kehittämisestä ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Ministeriö edistää sivistystä, luo edellytyksiä osaamiselle, elinikäiselle oppimiselle ja luovuudelle sekä kansalaisten osallistumiselle ja hyvinvoinnille.

1 Johdanto

Opetusministeriö toteuttaa hallituksen koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikkaa yhdessä hallinnonalan virastojen ja laitosten sekä toimialan yhteisöjen kanssa. Toimiva ja laadukas koulutus- ja tutkimusjärjestelmä sekä omaleimainen ja monimuotoinen kulttuuri ovat tärkeä osa Suomen menestystä. Tavoitteena on vahvistaa osaamista ja sivistystä, jonka varaan talouden kestävä kasvu ja Suomen henkinen ja aineellinen hyvinvointi rakentuvat.

Opetusministeriön vuoden 2005 tulossuunnitelma pohjautuu vuoden 2005 talousarvioesityksen pääluokkaperustelujen sekä lukuperustelujen yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteisiin. Nämä talousarvioesityksen hallinnonalan tavoitteet perustuvat hallitusohjelman ja hallituksen strategia-asiakirjan, erityisesti politiikkaohjelmien tavoitteisiin.

Koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteiden asettamista ohjaa myös valtioneuvoston hyväksymä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma vuosille 2003 - 2008.

Tavoitteiden asettamisen taustalla vaikuttavat myös muut toimialojen strategiat ja ohjelmat, tuottavuusohjelma, opetusministeriön arvot ja strategia 2015 sekä aluestrategia 2013.

Opetusministeriön toimialan arvot ovat tasa-arvo, sivistys, luovuus ja hyvinvointi. Opetusministeriön oman toiminnan arvoiksi on määritelty vastuullisuus, avoimuus ja yhteistyö, tulevaisuuteen suuntautuneisuus ja asiantuntijuus.

Vuonna 2003 laadittu Opetusministeriön strategia 2015 on pitkän tähtäimen näkemys siitä, millä tavoitteilla ja keinoilla visio, toiminta-ajatus ja arvot toteutuvat. Strategia antaa suuntaa opetusministeriön toimialan kehitykselle. Se sisältää myös näkemyksen ministeriöorganisaation johtamisesta ja kehittämisestä. Toimintaympäristön kehityspiirteiden tunnistaminen ja kehitykseen vaikuttaminen on olennaista, samoin vaikutusten ja vaikuttavuuden seuranta. Organisaation toimivuus ja tehokkuus tavoitteiden toteuttamisessa korostuu.

Toimialan strategiset avainalueet ovat koulutuksellisen ja kulttuurisen tasa-arvon turvaaminen, henkisen kasvun ja oppimisen edistäminen, osallisuuden ja osallistumisen mahdollisuuksien lisääminen, yhteiskunnan sivistyksellisen ja taloudellisen kilpailukyvyn tukeminen, kansainvälisen vaikuttamisen monipuolistaminen ja toimialan tuloksellisuuden parantaminen.

Opetusministeriön toimiala on mukana kaikissa hallituksen politiikkaohjelmissa.

Hallituksen työllisyyden politiikkaohjelman päätavoitteita ovat rakenteellisen työttömyyden alentaminen ja syrjäytymisen ehkäisy, osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen ja varautuminen ikärakenteen muutoksesta johtuvaan työvoiman niukkuuteen, työmarkkinoilla nykyistä pidempään pysyminen sekä työn tuottavuuden lisääminen sekä työn organisoinnin

ja mielekkyyden parantaminen. Opetusministeriön osaamisen kehittämisen ja koulutuksen läpäisyn tavoitteet tukevat työllisyysohjelmaa keskeisesti.

Yrittäjyyden politiikkaohjelman tavoitteena on varmistaa yritysten toimintaympäristön vakaa ja pitkälläkin aikavälillä ennustettavissa oleva kehitys sekä nostaa Suomi yrittäjyyden toimintaedellytysten suhteen Euroopan kärkimaiden joukkoon. Markkinatalouden toimivuus taataan ja yritysten ja yrittäjien merkitys taloudellisen kasvun ja työllisyyden luojina suomalaisessa yhteiskunnassa kasvaa. Opetusministeriön tavoitteena on yrittäjyyden politiikkaohjelman toimenpitein lisätä kansalaisten valmiuksia ryhtyä halutessaan yrittäjiksi yrittäjyyskasvatuksen- ja koulutuksen keinoin sekä liiketoimintaosaamista vahvistamalla.

Hallituksen tietoyhteiskuntaohjelman tarkoituksena on lisätä kilpailukykyä ja tuottavuutta, sosiaalista ja alueellista tasa-arvoa sekä kansalaisten hyvinvointia ja elämänlaatua hyödyntämällä tieto- ja viestintätekniikkaa koko yhteiskunnassa. Lisäksi ohjelman avulla pyritään säilyttämään Suomen asema yhtenä tieto- ja viestintätekniikan johtavista tuottajista ja hyödyntäjistä. Opetusministeriön toimialalla tavoitteena on tukea kansalaisten mahdollisuutta hankkia kuhunkin elämäntilanteeseen soveltuvat tietotekniikan perustaidot, varmistaa nopeiden tietoliikenneyhteyksien ulottaminen kouluihin ja kirjastoihin sekä vahvistaa tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöä ja verkko-opetuksen sisältöjen kehittämistä.

Opetusministeriön Kulttuuri tietoyhteiskunnassa strategiassa 2010 asetettujen tavoitteiden mukaisesti vahvistetaan kotimaista kulttuuriteollisuutta ja sisällöntuotantoa luovan ja kestävän tietoyhteiskunnan osana. Strategian lähtökohtana on luoda edellytykset kulttuuristen sisältöjen ja palveluiden tuotantoon ja jakeluun sekä sähköisen kaupankäynnin mahdollisuuksiin. Tavoitteena on, että monipuolisia kulttuurisisältöjä on runsaasti tarjolla sekä digitaalisina tallenteina että tietoverkoissa, ja että tieto- ja viestintätekniikkaa käytetään innovatiivisesti kulttuurilaitoksissa sekä kulttuuriteollisuuden tuotteiden ja kulttuuripalveluiden tuotannossa ja levityksessä.

Valtioneuvoston joulukuussa 2003 hyväksymä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa asetetaan tavoitteet vuosille 2003 - 2008. Kehittämissuunnitelma perustuu pääministeri Matti Vanhasen hallitusohjelmassa asetettuihin koulutus- ja tiedepoliittisiin tavoitteisiin ja hallituksen strategia-asiakirjaan. Kehittämissuunnitelman lähtökohtana on koulutuksen perusturvan toteutuminen kaikille, kaikilla koulujärjestelmän tasoilla.

Valtioneuvoston periaatepäätös taide ja taiteilijapolitiikasta sisältää keskeiset suomalaisen taide- ja taiteilijapolitiikan toimintasuunnitelmat ja kehityksen vaatimat toimenpiteet.

Koulutuksen ja tutkimuksen avulla tuetaan kilpailukykyisten alueellisten innovaatioympäristöjen syntymistä ja kehittymistä koulutus- ja tiedepolitiikan osaston aluestrategian mukaisesti samalla yhteen sovittaen kansallista koulutus- ja tutkimuspolitiikkaa sekä aluepolitiikkaa. Keskeisiä tavoitteita ovat koulutuksen ja tutkimuksen laadun parantaminen ja perusvoimavaroista huolehtiminen. Kehittämistyössä korostuvat kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö ja verkottuminen muiden aluetoimijoiden ja hallinnonalojen kanssa.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan aluestrategia - alueiden vahvuudeksi - vahvistetaan kulttuurin asemaa alueellisena kehitystekijänä.

Opetusministeriön Venäjää koskevan toimintaohjelman 2003-2007 perustella laadittu ensimmäinen Taiteen ja kulttuurin Venäjää koskeva toimenpideohjelma asettaa hallitusohjelman mukaisesti tavoitteeksi kahdenvälisen hyvien suhteiden kehittämisen ja vaikuttamisen EU:n ja Venäjän suhteiden sisältöön edistämällä kulttuuritoimijoiden verkottumista ja kulttuurivientiä sekä tukemalla Venäjän integroitumista eurooppalaiseen kulttuuriyhteistyöhön kehittämällä pohjoista kulttuurista kumppanuutta. Tässä tarkoituksessa valmistellaan myös maiden välinen hankerahoitusta koskeva yhteistyöohjelma.

Kirjastostrategia 2010:n mukaisesti turvataan monipuolisten ja laadukkaiden kirjasto- ja

tietopalveluiden saatavuus sekä vahvistetaan kirjastojen roolia tietoyhteiskunnan perustaitojen levittäjänä. Kirjastopalveluja, sähköistä asiointia ja oppijan tietohuoltoa kehitetään yhteiseksi verkkopalveluksi. Kirjastoista kehitetään hybridikirjastoja.

Opetusministeriön tulossuunnitelma sisältää hallinnonalan vuoden 2005 tavoitteiden eli talousarvioesityksen pääluokan ja lukuperusteiden vaikuttavuustavoitteiden ja toiminnallisten tulostavoitteiden - toimeenpanon. Lisäksi tulossuunnitelmassa asetetaan opetusministeriön vuoden 2005 toimintaa ja toiminnallista tehokkuutta koskevia muita tulostavoitteita.

Tulossuunnitelman tulostavoitteet liittyvät talousarvioesityksen pääluokka- ja lukuperustelujen tavoitteiden toimeenpanoon ja muihin keskeisiin vuoden aikana toteutettaviin hankkeisiin.

Tulossuunnitelmassa on koottu toimialan tavoitteiden yhteyteen otsikkotasolla ne tulostavoitteet, jotka on koulutus- ja tiedepolitiikan, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikassa ja kirkollisasioissa sekä yleishallinnossa asetettu kyseisen tavoitteen toteuttamiseksi.

Ministeriön kansainvälistä toimintaa kehitetään vastaamaan kansainvälistymisen ja globalisaation tuomiin haasteisiin.

Vuonna 2005 ministeriössä otetaan käyttöön työajanseuranta, uudistetaan kustannuslaskenta sekä määritellään toiminnallisen tuloksellisuuden arviointiperusteet.

Tulossuunnitelman laadinnassa ja tulosten seurannassa käytetään Tulosnet -järjestelmää. Tietokannan aineistosta toimitetaan vuosittain myös tulossuunnitelma, joka julkaistaan opetusministeriön julkaisuja -sarjassa.

2 Toimintaympäristö

Tutkimuksen, innovaatioiden ja tuotekehittelyn sekä erikoistuvan huippuosaamisen merkitys korostuu osana globaalia kilpailukykyä. Suomen kansainvälinen menestyminen perustuu korkeatasoiseen koulutukseen ja tutkimukseen, luovuuteen ja omaleimaiseen kansalliseen kulttuuriin sekä modernin tieto- ja viestintätekniiikan hyödyntämiseen. Väestön ikääntymisestä johtuvat poistumat työelämästä vaikuttavat myös koulutustarpeisiin. Työvoiman saatavuus vaikeutuu. Ammattirakenne kehittyy kaikilla aloilla yhä korkeampaa tietotaitoa ja osaamista vaativaksi. Työvoiman ja palvelujen keskittyessä uhkana on työvoimatarpeen ja koulutuksen alueellinen kohtaamattomuus. Tietoyhteiskuntakehityksessä on kiinnitettävä erityistä huomiota demokratian ja yhteiskunnallisen tasa-arvon toteutumiseen. Väestön työ- ja toimintakyvyn merkitys korostuu.

Opetusministeriö toteuttaa hallituksen koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikkaa yhdessä hallinnonalan virastojen ja laitosten sekä toimialan yhteisöjen kanssa. Tavoitteena on vahvistaa sivistystä, jonka varaan talouden kestävä kasvu ja Suomen henkinen ja aineellinen hyvinvointi rakentuvat.

3 Opetusministeriön toimialan tavoitteet

Koulutuksellista ja kulttuurista tasa-arvoa edistetään turvaamalla eri väestöryhmien ja alueiden tasavertaiset ja monipuoliset mahdollisuudet koulutukseen ja kulttuuripalveluihin. Koulutuspolitiikan erityisiä painopisteitä ovat koulutusjärjestelmän laadun ja tehokkuuden parantaminen, lasten ja nuorten tukeminen ja ohjaus sekä aikuisten koulutusmahdollisuuksien parantaminen. Kulttuuripolitiikassa vahvistetaan kulttuuri- ja taidepalvelujen saatavuutta, tarjontaa ja saavutettavuutta kattavasti koko maassa. Turvataan kansalaisten tasavertainen oikeus tietoon ja kulttuuriin.

Yhteiskunnan sivistyksellistä ja taloudellista kilpailukykyä edistetään vahvistamalla osaamista ja luomalla edellytyksiä innovaatiotoiminnalle. Tavoitteena on osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen ja työurien pidentäminen. Koulutuspolitiikan keinoin nopeutetaan nuorten siirtymistä koulutukseen ja koulutuksesta työelämään kehittämällä opiskelijavalintoja, opintoja ja opintotuen riittävyttä ja kannustavuutta sekä vähentämällä moninkertaista koulutusta. Yrittäjyyskasvatusta edistetään. Tietoyhteiskuntaosaamista kehitetään. Vahvistetaan kulttuurisen tietoyhteiskunnan toimivuutta ja kestävyttä. Tutkimuksen kansainvälisiä, kansallisia ja alueellisia yhteistyöverkkoja vahvistetaan. Korkeakoulujen tutkimus- ja kehitystyötä edistetään ja korkeakoulujen tuottaman tiedon hyödyntämistä tehostetaan. Taide ja kulttuuriperintö ovat osa luovan hyvinvointiyhteiskunnan uudistavaa ja kehittävää innovaatioperustaa.

Väestön henkistä ja fyysistä hyvinvointia sekä yhteiskunnallista osallisuutta ja osallistumista edistetään. Koulutuspolitiikassa lisätään aikuisten mahdollisuuksia osaamistasoa nostavaan ja ylläpitävään sekä tasa-arvoa ja kansalaisyhteiskunnan toimintaa tukevaan opiskeluun. Edistetään kansalaistoiminnan yhteisöllistä uudistumista kehittämällä kansalaisjärjestöjen toiminta- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä poistamalla toiminnan hallinnollisia esteitä. Nuorten elinoloja parannetaan ja syrjäytymisen ehkäisyä jatketaan. Liikuntapolitiikalla edistetään väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä yhteiskunnallista osallisuutta.

1. Vähintään 96 % peruskoulun päättävistä aloittaa samana vuonna lukiossa, ammatillisessa koulutuksessa tai perusopetuksen lisäopetuksessa vuonna 2008.

Koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteena on lisätä koulutukseen siirtymistä suoraan peruskoulusta Opetushallituksen organisoimassa oppilaan- ja opiskelijan opinto-ohjauksen valtakunnallisissa hankkeissa pyritään mm. parantamaan perus- ja toisen asteen nivelkohdan toimivuutta ja toisen asteen koulutuksen aloittamista. Yksi hankkeen seurantakohteita on toisen asteen koulutukseen siirtyminen. Opetusministeriö ohjaa hankkeen toteutumista ja etenemistä. Keskeyttämälaittiuden tunnistamiseksi ja oikeiden toimien kohdentamiseksi selvitetään ammatillisen koulutuksen keskeyttämisen yksilötason syitä sekä opintojen kulun kannalta kriittiset vaiheet. Ammatillisen koulutuksen ja lukio-opintojen yhteishaun muutostarpeita selvitetään ja nettihauksen toteutusta valmistellaan, jotta järjestelmä käytössä vuodesta 2007 lukien.

- Oppilaan- ja opiskelijan opinto-ohjaus -hankkeen ohjaaminen
- Koulutuksen järjestäjien toimenpiteiden merkitystä keskeyttämisen vähenemiseksi selvitetään ja etsitään menestyksellisiä toimintamalleja
- Ammatillisen koulutuksen ja lukio-opintojen yhteishaun kehittämishanke

2. Taide- ja kulttuurilaitosten toimintaedellytyksiä kehitetään. Lisätään teattereiden, orkestereiden ja museoiden valtionosuuden piirissä olevia henkilötyövuosimääriä.

Valtioneuvoston taide- ja taiteilijapoliittisessa periaatepäätöksessä korostetaan jokaisen perusoikeutta taiteeseen. Kulttuurisia valmiuksia luodaan panostamalla taide- ja kulttuuriperintökasvatukseen sekä lastenkulttuuriin. Taide- ja kulttuuripalveluista on voitava nauttia asuinpaikasta, toimintakyvystä ja varallisuudesta riippumatta. Tämä edellyttää tukea taide- ja kulttuurilaitosverkoston kehittämiseen sekä taiteilijoille luovaan taiteen harjoittamiseen. Myös kulttuuriperintöön liittyvien palveluiden ja aineistojen on oltava tasapuolisesti saatavilla.

Maamme teknologiavetoisessa kehittämissäpolitiikassa on jatkossa panostettava enemmän luovuuteen sekä taiteen ja kulttuurin saatavuuteen. Niiden merkitys kehityksen strategisena voimavarana on nähtävä verrannollisena tieteeseen; ne lisäävät osaltaan kilpailukykyä, vaikuttavat positiivisesti yritysten toimintaympäristöön ja niillä on myös huomattava taloudellinen itseisarvo.

- Taide- ja taiteilijapolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisääminen ja taiteilijoiden toiminnallisten edellytysten kehittäminen
- Alueellisen kulttuuritoiminnan vahvistaminen sekä alueellisten palvelujen parantaminen
- Taiteen, kulttuurin ja kulttuuriperinnön saavutettavuuden edistäminen

3. Vahvistetaan kirjastojen monipuolisten ja laadukkaiden palveluiden tuottamista ja saatavuutta.

Koulutus- ja tiedepolitiikan osastolla turvataan tutkimuksen tukipalvelujen korkean tason säilyminen ja palvelujen kehittäminen. Tavoitteena ovat laadukkaat tutkimusympäristöt, korkeatasoiset kirjasto- ja informaatiopalvelut, ajanmukaiset laitteistot, kehittyneet tietoliikenneyhteydet ja laskentapalvelut. Osallistutaan kansallisen infrastruktuuripolitiikan valmisteluun ja toimeenpanoon. Tietohuollon instituutioiden ja rakenteiden kehittämistä jatketaan. Valmis-

tellaan Kansalliskirjaston toimialan laajentaminen. Tuetaan kirjastojen ja arkistojen aineistojen pitkäaikaissäilytystä ja digitointia.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osastolla tavoitteena on varmistaa kirjastojen monipuolisten ja laadukkaiden palvelujen tuottaminen ja saatavuus. Kirjastostrategia 2010:n mukaisesti osana hallituksen tietoyhteiskuntaohjelmaa vahvistetaan kirjaston roolia tietoyhteiskunnan perustaitojen levittäjänä. Kirjastopalveluja, sähköistä asiointia ja oppijan tietohuoltoa kehitetään yhteiseksi verkkopalveluksi. Uusia palveluja ja työmenetelmiä kehitettäessä käytetään hyväksi tekniikan antamia mahdollisuuksia. Osana lastenkulttuuripolitiikan toimintalinjauksia vahvistetaan kirjastojen mahdollisuuksia tukea lasten ja nuorten lukuharrastusta ja kirjastonkäyttöä.

- Tutkimusympäristöjen, kirjasto- ja informaatiopalveluiden, laitteistojen, tietoliikenneyhteyksien ja laskentapalveluiden kehittäminen
- Kirjastojen laajakaistayhteydet, ajantasaiset asiakaspäätteet ja käytön opastus
- Kuntien välinen yhteistyö kirjastotoimessa
- Lasten ja nuorten tietoverkko- ja kokeiluhankkeet

4. Laaditaan luovuusstrategia, minkä pohjalta parannetaan luovan työn ja osaamisen edellytyksiä. Tutkimus- ja innovaatiotoimintaa vahvistetaan lisäämällä kilpailtavaa tiederahoitusta.

Opetusministeriö käynnistää valmistelevan työryhmän esitysten ja siitä saatujen kommenttien perusteella varsinaisen luovuusstrategiatyön, joka toteutetaan kolmessa osiossa: luova ihminen, luovat ympäristöt ja luova talous.

Julkisen tutkimusrahoituksen lisäysohjelmaa toteutetaan talousarvion sekä opetusministeriön ja Suomen Akatemian välisten tulossopimusten kautta.

- Tutkimusrahoituksen lisäysohjelman toteuttaminen
- Luovuusstrategiatyö

5. Tutkimusjärjestelmää kehitetään vuoden 2004 aikana toteutetun rakenteiden arvioinnin pohjalta.

Koulutus- ja tiedepolitiikan osastolla vahvistetaan yliopistojen aluevaikutuksia kehittämällä tutkimus- ja koulutustoiminnan laatua sekä vahvistamalla yhteistyötä ja verkostoitumista muiden toimijoiden kanssa ottaen huomioon tiede- ja teknologianeuvoston julkisen tutkimusjärjestelmän kehittämistä koskevat suositukset. Tiedepolitiikan tavoitteena on edistää tiedettä sekä turvata suomalaisen tieteen tason, vaikuttavuuden ja kansainvälisen näkyvyyden myönteinen kehitys. Innovaatiojärjestelmän toimijoiden yhteistyötä tiivistetään ja tutkimuksen kansainvälisiä, kansallisia ja alueellisia yhteistyöverkkoja vahvistetaan. Tutkimusjärjestelmän rakenteita kehitetään arviointien pohjalta.

Ammattikorkeakoulujen roolia alueellisessa innovaatiotoiminnassa vahvistetaan. Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteisissä aluestrategioissa kiinnitetään nykyistä laajemmin huomiota tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehitystyön perusedellytyksiä parannetaan.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osastolla valmistellaan kulttuurihallinnon arviointiohjelma seuraavalle TTS -kaudelle. Suunnataan sektoritutkimusta ja tiedontuotantoa tuloksellisuuden (tuottavuuden ja vaikuttavuuden) arviointia tukevaksi.

- Yliopistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen
- Tieteen edistäminen ja tutkimusjärjestelmän kehittäminen
- Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistyön vahvistaminen
- Kulttuuri- liikunta- ja nuorisopolitiikan sektoritutkimuksen kehittäminen

6. Koulutuksen läpäisy paranee lukiossa ja toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa ja korkeakoulutuksessa.

Koulutus- ja tiedepolitiikan osastolla koulutuksen läpäisyä parannetaan opinto-ohjausta kehittämällä ja opetustarjontaa monipuolistamalla. Oppilaan- ja opinto-ohjausta kehitetään toimeenpanemalla työllisyyden politiikkaohjelman osana toteutettava oppilaanohjauksen kehittämishanke. Yliopisto-opetuksen kehittämisen tavoitteena on opetuksen ja tutkintojen laadun varmistaminen, läpäisyn parantaminen sekä tutkintoaikojen lyhentäminen sekä kansainvälisen kilpailukyvyyn vahvistaminen.

Käynnistetään maahanmuuttajien opetuksen kehittämishanke. Painopisteenä on esiopetus- ja perusopetusikäisten opetuksen kehittämistarpeiden tunnistaminen. Tavoitteena on maahanmuuttajien kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan heidän kieli- ja kulttuuri-identiteettiään tukien. Tavoitteena on kehittää opintotukea opiskeluun kannustavaksi siten, että se mahdollistaisi päätoimisen opiskelun aikana muun toimeentuloturvan kanssa johdonmukaisesti toimivan ja riittävän toimeentulon.

- Opintojen läpäisyn parantaminen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa
- Yliopistojen tutkintorakenne ja yliopisto-opintojen kehittäminen
- Opintotuen kannustavuuden ja riittävyden kehittämiseksi laaditun ohjelman toimeenpano ja toteutumisen seuranta
- Maahanmuuttajaopetuksen kehittäminen

7. Korkeakoulutuksen aloittamisikä alenee yhdellä vuodella vuoteen 2008 mennessä ja tutkinnon suorittamisikä vähintään vuodella vuoteen 2012 mennessä.

Koulutus- ja tiedepolitiikan osastolla yliopistojen opiskelijavalintojen kehittämisen tavoitteena on tehostaa ja joustavoittaa opintoihin sijoittumista ja keventää valintajärjestelmää sisällöllisesti ja rakenteellisesti. Toiselta asteelta samana vuonna yliopistokoulutukseen siirtyvien osuutta uusista opiskelijoista lisätään. Laaditaan toimenpideohjelma opiskelijavalintojen kehittämiseksi. Jatketaan yhteishakujärjestelmän rakentamista. Ammattikorkeakoulujen opetuksen tason kohottamista jatketaan ja koulutuksen läpäisyä tehostetaan. Opiskeluprosessien sujuvuutta ja laatua parannetaan käyttäen hyväksi ammattikorkeakoulujen yhteisissä kehittämisverkostoissa tehtävää työtä.

- Yliopistojen opiskelijavalintajärjestelmän kehittäminen
- Ammattikorkeakouluopintojen kehittäminen

8. Yrittäjyyden ja yritystoiminnan osaamista vahvistetaan koko koulutusjärjestelmässä.

Yrittäjyyskasvatuksen opettajankoulutushanke käynnistyi kesällä 2004 ja siihen osallistuvat yliopistojen opettajankoulutuslaitoksen ja harjoittelukoulut. Opetusministeriö ja yliopistot jatkavat kaudella 2004-2006 liiketoimintaosaamisen valtakunnallista ohjelmaa. Ohjelman pai-

nopiste on tutkimustoiminnan kehittämässä. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa on aihekokonaisuutena "osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys". Aihekokonaisuuden tulee toteutua eri oppiaineissa sille luonteenomaisesta näkökulmasta oppilaan kehitysvaiheen edellyttämällä tavalla. Lukion opetussuunnitelman perusteissa on aihekokonaisuutena "aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys".

- Opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen kehittäminen
- Yritystoiminnan kehittämisen, yrittäjien ammattiosaamisen ja yrittäjien sukupolvenvaihdosten tukeminen
- Tutkimus- ja kehitystyön vahvistaminen sekä liiketoimintaosaamisen kehittäminen
- Uusien opetussuunnitelmien perusteiden käyttöönotto

9. Luodaan edellytyksiä kulttuuriyrittäjyydelle. Kulttuuriviennin edellytyksiä, rakenteita ja yhteistyömuotoja kehitetään. Kulttuuriviennin osuus Suomen kokonaisviennistä kasvaa.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osastolla toteutetaan kulttuuriviennin arvoa ja merkittävyyttä lisäävät toimenpiteet. Opetusministeriön, ulkoasiainministeriön sekä kauppa- ja teollisuusministeriön yhteinen Kulttuurivienti -hanke tukee hallituksen yrittäjyysstrategiaa ja globalisaatiostrategiaa sekä antaa uusia mahdollisuuksia työllisyysstrategian mukaiseen työllisyyden edistämiseen. Kulttuuriviennin ja kulttuuriyrittäjyyden edellytysten luominen ja tukeminen on asetettu opetusministeriön toimialan tavoitteeksi.

Tekijänoikeuslainsäädäntöä ja -järjestelmää kehitetään ja mukautetaan digitaalisiin käyttömuotoihin ja tietoyhteiskunnan vaatimuksiin. Toimeenpannaan opetusministeriön ensimmäinen taiteen ja kulttuurin Venäjä-toimenpideohjelma maiden välisen ruohonjuuritason kulttuuritoimijoiden vuorovaikutuksen lisäämiseksi ja kulttuuriviennin edistämiseksi.

- Opetusministeriön kulttuurivientihankkeen koordinointi yhteistyössä opetusministeriön kansainvälisestä toiminnasta vastaavien yksiköiden kanssa
- Tekijänoikeuslainsäädännön kehittäminen
- Tekijänoikeustietämyksen ja osaamisen lisääminen
- Tekijänoikeuspolitiikan kehittäminen
- Edistetään kulttuurista lähialue- ja naapuruusyhteistyötä tukemalla hankkeistusta ja kulttuurivientiä erityisesti Luoteis-Venäjän alueella

10. Vuoteen 2007 mennessä kaikilla opintonsa päättävillä on mahdollisuus omaksua tietoyhteiskunnassa tarvittavat perustiedot ja taidot, opettajista 75 % saavuttaa tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön taidot ja verkko-opetus vakiinnutetaan.

Opetusministeriön toimialalla koulutus- ja tiedepolitiikan osastolla ja kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osastolla tavoitteena on tukea kansalaisten mahdollisuutta hankkia kuhunkin elämäntilanteeseen soveltuvat tietotekniikan perustaidot, varmistaa nopeiden tietoliikenneyhteyksien ulottaminen kouluihin ja kirjastoihin sekä vahvistaa tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöä ja verkko-opetuksen sisältöjen kehittämistä. Edistetään koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntaohjelman toteutusta opettajien peruskoulutuksessa. Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntaohjelman 2004 - 2006 tavoitteena on vastata tietoyhteiskunta-

kehityksen haasteisiin kohottamalla osaamista ja tukemalla tieto- ja viestintätekniiikan soveltamista laajasti opetuksessa ja tutkimuksessa.

- Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntaohjelman edistäminen
- Opettajankoulutuksen kehittäminen
- Tietoyhteiskunnan mittareita valmistellaan

11. Vahvistetaan kotimaisen sisällöntuotannon monipuolisuutta, runsautta ja saatavuutta sekä edistetään kansallisen kulttuuriperinnön digitointia.

Kulttuuri-, liikunta ja nuorisopolitiikan osastolla edistetään kotimaista sisällöntuotantoa ja kulttuuriperinnön digitointia sekä tietoyhteiskuntakehitystä. Suomalaisen tietoyhteiskunnan kehityksessä avainalueita ovat kulttuuri- ja sisältöteollisuus, kuten elokuva, televisio, radio, kustannustoiminta, musiikki, arkistot, ja museot, sekä nuoriso, liikunta ja kulttuuri- ja luontomatkailu.

Tavoitteena on, että museoiden digitoituja aineistoja ja sisältötuotteita on saatavissa sähköisessä muodossa ja tietoverkkojen kautta, sekä vahva ja kansainvälisesti kilpailukykyinen audiovisuaalinen kulttuuriteollisuus.

Tuetaan kulttuurisesti vahvan ja omaäänisen, kansallisesti ja kansainvälisesti kilpailukykyisen audiovisuaalisen alan kehittymistä. Samalla otetaan huomioon uusien medioiden sisältöjen runsaudesta ja vuorovaikutteisuudesta sekä uusista jakelukanavista aiheutuvat tarpeet lisätä mediakasvatusta ja tarkastella väkivaltaviihdettä entistä kriittisemmin. Audiovisuaalisen alan säilymisen ja tutkimuksen mahdollistamiseksi toteutetaan televisio- ja radio-ohjelmien kattava arkistointi.

- Kulttuuriperinnön digitoinnin edistäminen
- Toteutetaan opetusministeriön audiovisuaalisen alan strategia ja toimintaohjelma vuodelle 2010
- Kulttuuri tietoyhteiskunnassa strategia 2010:een sisältyvien toimenpide-ehdotusten toteuttaminen
- Lapsiin kohdistuvan väkivaltaviihteen rajoittamista koskevan toimintaohjelman toteutus.
- Edistetään radio- ja televisioaineistojen arkistointimahdollisuuksien toteuttamista
- Vahvistetaan asteittain elokuvien tuotantorakenteita uhkaavan laittoman kopioinnin vastaisia toimenpiteitä
- Kehitetään kotimaisen elokuvan tukijärjestelmiä asteittain siten, että elokuvan rahoitus saavuttaa pohjoismaisesti vertailukelpoisen tason
- Tutkimuksen tietohuollon kehittäminen

12. Vuosittain koulutukseen osallistuvien osuus työikäisestä aikuisväestöstä kasvaa vähintään 60 %:iin vuoteen 2008 mennessä.

Työikäisen aikuisväestön koulutusmahdollisuuksia monipuolistetaan ja koulutusresurssien käyttöä tehostetaan. Aikuisopiskelun edellytyksiä, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta vahvistetaan. Parannetaan aikuisopiskelun infrastruktuuria, tiedotus- ja neuvontapalveluja, ohjausta ja taloudellisia tukitoimia elinikäisen oppimisen edellytysten sekä väestöryhmien ja alueiden välisen tasa-arvon lisäämiseksi.

- Aikuisten opiskelu ja sen kehittämistoimet lukiossa, ammatillisessa perus- ja lisäkoulutuksessa, ammattikorkeakouluissa, yliopistoissa sekä verkko-opetuksen tarjonta ja käyttö
- Aikuisopiskelun edellytyksiä ja tasa-arvoa koskevat hankkeet, tutkimushankkeet ja kansainvälinen yhteistyö

13. Ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien ja syrjäytymisuhan alaisten aikuisten osallistuminen koulutukseen kasvaa maan kaikilla alueilla.

Tavoitteena on aikuisten koulutustason kohottaminen ja aliedustettujen ryhmien osallistumisen laajentaminen. Aikuiskoulutuksen toimenpiteitä suunnataan niin, että erityisesti vailla toisen asteen koulutusta olevan keski-ikäisen aikuisväestön koulutustaso nousee ja aikuiskoulutuksessa aliedustettujen ryhmien osallistuminen lisääntyy. Tavoitetta edistetään vuonna 2005 Noste-ohjelman toimeenpanolla sekä parantamalla saman kohderyhmän ja maahanmuuttajien mahdollisuuksia normaalirahoitteiseen aikuiskoulutukseen

- Noste-ohjelman toteutuminen, saman kohderyhmän ja maahanmuuttajien määrä aikuiskoulutuksessa.

14. Väestön terveyttä edistävää liikuntatoimintaa vahvistetaan. Väestön liikunta-aktiivisuus lisääntyy.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osastolla tavoitteena on väestön hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn vahvistaminen koko elämänsä aikana. Lisätään väestön liikunta-aktiivisuutta ja vahvistetaan terveyden ja toimintakyvyn ylläpitämistä toteuttamalla yhteistyössä STM:n ja eri liikunta- ja kansanterveysjärjestöjen kanssa valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaista terveyttä edistävän liikunnan (TELI) ohjelmakokonaisuutta. Käynnistetään Kunnossa kaiken ikää -ohjelman kolmas viisivuotiskausi. Erityisliikunnan kehittämiskohteina ovat mielenterveyskuntoutujien kuntahanke ja keskisuurten kuntien integraatiohanke.

- Terveyttä edistävän liikunnan (TELI) ohjelman toteuttaminen
- Kunnossa Kaiken Ikää (KKI) ohjelman toteutus
- Kuntien erityisryhmille järjestämän liikunnan kehityksen seuranta

15. Nuorten aktiivinen osallistuminen yhteiskuntaan kasvaa ja nuorten elämänhallinnan edellytykset paranevat.

Koulutus- ja tiedepolitiikan osastolla kehitetään kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman mukaisesti oppilaiden ja opiskelijoiden tietoja ja taitoja aktiivisesti osallistua ja vaikuttaa omaa koulua ja lähiympäristöä koskevaan päätöksentekoon.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osastolla tavoitteena on parantaa lastenkulttuurin toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä.

Nuorisotyötä ja -politiikkaa säätävä uusi nuorisolaki valmistellaan valtioneuvoston käsittelyyn. Hallitusohjelmaan liittyvän lakiuudistuksen lähtökohtana on nuorisotyön ja nuorisopolitiikan aikaisempaa selkeämpi määrittely ja siihen liittyen nuorisopoliittisen kehittämisohjelman käyttöönotto. Nuorten työpajatoimintaa kehitetään ja vakiinnutetaan siten, että työpajapalvelut ovat riittävästi työttömien nuorten saavutettavissa maan eri osissa. Nuorisotyön peruspalvelujen arviointijärjestelmää kehitetään yhteistyössä Kuntaliiton, lääninhallitusten,

nuorisoasiain neuvottelukunnan ja nuorisotutkimusverkoston kesken siten, että eri tahoilla kertyvistä tiedoista luodaan yhtenäinen tiedosto, johon kerätään toiminnan vaikuttavuuden arvioinnin kannalta olennaisimmat tiedot.

- Lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen
- Lastenkulttuurin toiminnallisten ja taloudellisten edellytysten parantaminen
- Nuorisotyölain uudistaminen
- Nuorten työpajatoiminta
- Nuorisotyön peruspalvelujen arviointityö

16. Opetusministeriön strategista ohjausta vahvistetaan. Hallinnonalan tulossuunnittelussa ja -seurannassa käytetään vaikuttavuuden, laadun ja kustannusten tunnuslukuja ja laadullista arviointia. Delegointi- ja alueellistamisselvitysten perusteella valmistellaan tehtävien mahdollista siirtämistä.

Tavoitteena on, että koulutusta koskevassa tuottavuustilastoinnissa ja koulutus- ja tiedepoliitiikan toimialan valtion yksiköiden tuottavuuden tarkastelussa käytetään mittareita, jotka kuvaavat tuottavuuden muutoksia mahdollisimman hyvin ja toimialan tulosten seurannan ja kehittämisen kannalta riittävällä tarkkuudella.

Ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusjärjestelmää kehitetään tuloksellisuuteen ja kannustavuuteen perustuvana siten, että tuloksellisuus otetaan huomioon käyttökustannusten laskennallisessa rahoituksessa. Ministeriön ja yliopistojen välistä tulosohjausjärjestelmää kehitetään tukien pitkäjänteisesti koulutus- ja tutkimuspoliittisten tavoitteiden toteuttamista. Yliopistojen ohjausta kehitetään yliopistojen autonomian pohjalta. Ohjausta tukevia seuranta- ja raportointijärjestelmiä sekä yliopistojen laatu- ja laadunvarmistusjärjestelmiä kehitetään.

Tiedepoliitiikan toimialan tulosohjauksen kehittämistä jatketaan. Edistetään ja vahvistetaan tiedepoliittista päätöksentekoa tukevaa tutkimustoimintaa sekä tilastointi- ja tietopalveluhankkeita. Kehitetään seurannan indikaattoreita.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osastolla valmistellaan kulttuurihallinnon arviointiohjelma seuraavalle TTS -kaudelle. Suunnataan sektoritutkimusta ja tiedontuotantoa tuloksellisuuden (tuottavuuden ja vaikuttavuuden) arviointia tukevaksi. Vahvistetaan kulttuurin asemaa alueellisena kehitystekijänä. Tuetaan aluekehitystä ja maaseudun elinvoimaisuuden säilymistä kulttuuripoliitiikan avulla. Huolehditaan Alueiden vahvuudeksi -toimenpideohjelman kehittämisohjelmien eteenpäinviemistä taidetta ja kulttuuria koskevien ehdotusten osalta. Toteutetaan yhteistyössä Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n sekä Suomen Gallupin kanssa Suuri kansallinen liikuntatutkimus osana liikuntajärjestöjen tulosohjausta.

Opetusministeriön strategia 2015:n päivityksessä otetaan huomioon mm. globalisaatio-selvitys, tulevaisuusselonteko, delegointi- ja alueellistamishankkeet sekä tuottavuusohjelma. Tavoitteena on oppilaitosrakentamisen valtiosuus- ja avustustehtävien delegointi ja rakentamisen kehittämistehtävien ja ohjauksen muuttuminen strategisen tason ja informaatio-ohjauksen suuntaan.

- Koulutus- ja tiedepoliitiikan toimialaan liittyvän tilastoinnin kehittäminen
- Ammatillisen koulutuksen vaikuttavuuden ja laadun kehittäminen
- Yliopistojen tulosohjauksen kehittäminen
- Strategisen suunnittelun ja seurannan sekä tulosohjauksen kehittäminen
- Kulttuuri- liikunta- ja nuorisopolitiikan tiedontuotannon ja indikaattoreiden kehittäminen

- Alueiden vahvuudeksi toimenpideohjelman kehittämissuunnitelmien toteuttaminen
- Kansallisen liikuntatutkimuksen toteuttaminen
- Opetusministeriön strategian 2015 päivitys ja arvojen toteutuminen opetusministeriön toimintakulttuurissa
- Oppilaitosrakentamisen kehittämistehtävien ja ohjauksen muuttuminen strategisen tason ja informaatio-ohjauksen suuntaan
- Oppilaitosrakentamisen valtionosuus- ja avustustehtävien delegoinnin valmistelun toteutuminen

17. Valmistellaan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusjärjestelmän uudistus osana kuntien rahoitusjärjestelmän kokonaisuudistamista. Tavoitteena on turvata koko maassa tasapuoliset lakisääteiset opetus- ja kulttuurihallinnon palvelut.

Koulutus- ja tiedepolitiikan osastolla ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusjärjestelmää kehitetään. Tuloksellisuusrahoituksella ammatillisen koulutuksen järjestäjiä kannustetaan toimiin, jotka tähtäävät tutkinnon suorittaneiden nopeaan työllistymiseen tai jatko-opintoihin sijoittumiseen, koulutuksen keskeyttämisen vähenemiseen sekä koulutuksen laadun parantamiseen. Investointien erillisestä rahoitusjärjestelmästä luovutaan. Ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmän uudistus valmistellaan ottaen huomioon kuntien valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistusta. Rahoitusjärjestelmän uudistus toteutetaan vuoden 2006 alusta lukien.

Aikuiskoulutuksen toimintaedellytysten vakautta lisätään ja toiminnan ohjausta parannetaan.

Vahvistetaan aikuiskoulutuksen järjestäjien toimintaedellytyksiä ja vakaata resurssikehitystä sekä parannetaan ohjausta ja tietopohjaa koulutuksen suuntaamiseksi yhteiskunnan muutoksen sekä aikuisväestön ja työelämän osaamistarpeiden mukaisesti.

Osallistutaan kuntien valtionosuusjärjestelmän kehittämistyöhön yhteistyössä muiden ministeriöiden ja Suomen Kuntaliiton kanssa. Huolehditaan tässä yhteydessä opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän erityispiirteiden huomioonottamisesta.

Kulttuuri- ja taidelaitosten valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntien valtionosuusjärjestelmän kehittämistyötä. Teattereiden, orkestereiden ja museoiden yksikköhinnan kustannuspohjan tarkistamista kehitetään. Teattereiden yksikköhinnan indeksikorotuksen palauttamista valmistellaan ja selkeytetään museotoiminnan laatukriteereitä valmistellun museolain ja asetuksen pohjalta.

- Ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusjärjestelmän kehittäminen
- Ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmän uudistaminen
- Ammatillisen lisäkoulutuksen lainsäädäntö, järjestämisluvut ja rahoitusperusteet sekä vapaan sivistystyön rahoitusjärjestelmä ja uudet ohjausmuodot
- Rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän uudistaminen
- Teattereiden, orkestereiden ja museoiden valtionosuusjärjestelmän kehittäminen

18. Vakiinnutetaan arviointitoiminta osaksi opetus- ja kulttuurihallinnon toiminnan kehittämistä.

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2003-2008 linjausten mukaisesti jatketaan perusopetuksen ja tuloksellisesti toimivan koulun laatusuosituksen valmistelua. Laatusuosituksilla tuetaan oppilaiden hyvinvointia, kasvua ja oppimista sekä heidän opetuksellisia

ten oikeuksiensa toteutumista. Yliopistokoulutuksen laadun parantaminen on yliopistoyksikön keskeinen tavoite vuonna 2005. Tavoitteena on aikuiskoulutuksen laadun varmistaminen.

Kulttuuripolitiikan toimialan tasa-arvokehitystä edistetään. Käynnistetään sukupuolivaikutusten arviointi ja tasa-arvokehityksen järjestelmällinen seuranta kulttuuripolitiikan toimialalla. Valmistellaan kulttuurihallinnon arviointiohjelma seuraavalle TTS -kaudelle.

Edistetään tieteellisen tiedon hyödyntämistä liikunnan päätöksenteossa kehittämällä tiedon välittymistä koskevia toimintatapoja tieteellistä tutkimustietoa tuottavien tahojen kanssa. Toteutetaan meta-analyysejä lasten ja nuorten liikunnasta, liikunnan kansalaistoiminnasta sekä liikunnan taloudesta. Kehitetään sukupuolivaikutusten arviointimenettelyä edellyttämää tilastointia ja tietotuotantoa.

- Perusopetuksen laatusuosituksen valmistelu
- Yliopistojen toiminnan, laadun ja vaikuttavuuden arvioiminen
- Ammatilliset ja työelämän tutkinnot, aikuiskoulutuksen arviointihankkeet, opetustoimen henkilöstökoulutusohjelmat, aikuiskoulutuksen tilastotuotanto sekä avoimen yliopiston ja täydennyskoulutuksen verkkopalvelut
- Kulttuuripolitiikan sukupuolivaikutusten arvioinnin seurannan kehittäminen
- Luodaan kulttuurihallinnon arviointiohjelma
- Sukupuolivaikutusten arviointimenetelmien kehittäminen
- Meta-analyysejä toteuttaminen lasten ja nuorten liikunnasta, liikunnan kansalaistoiminnasta sekä liikunnan taloudesta

19. Opetus- ja kulttuurihallinnon tuottavuushankkeella tuetaan ja vauhditetaan hallinnonalalla toteutettavia tuottavuuden lisäämiseen johtavia toiminnallisia ja rakenteellisia uudistuksia ja tietotekniikan käyttöä.

Opetusministeriössä jatketaan hankintatoimen kehittämistä hallinnonalan hankintastrategian mukaisesti. Tavoitteena on tehostaa hankintatoimen prosesseja ja aikaansaada kustannussäästöjä.

Yliopistolaitoksen toimitilastrategia toimeenpannaan. Osallistutaan opetusministeriön talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusmallin käyttöönottoa koskevaan selvitystyöhön. Edistetään verkkopalvelu- ja verkkotoimintastrategian mukaisesti verkkotoiminnan onnistumisen edellytyksiä osaamista, toimintatapoja, tiedonhallintaa ja tiedon hyödyntämistä parantamalla. Aloitetaan henkilöstön osaamista ja tiedon hyödyntämistä tukevan valmennusohjelman toteuttaminen.

- Ministeriön hankintatoimen organisoiminen toteutuminen ja hankintastrategian kytkeminen virastojen ja laitosten tulossopimuksiin
- Yliopistolaitoksen toimitilastrategian toimeenpano yliopistojen tulossopijajärjestelmän välityksellä sekä ministeriön hallinnonalan toimitilastrategian valmistelun käynnistäminen ministeriön ja hallinnonalan muiden laitosten kesken.
- Taloushallinnon palvelukeskusmallia koskevan selvityksen laadinta
- Sähköisten toimintatapojen valmennusohjelman mukaisten tilaisuuksien ja perehdyttämisen toteuttaminen

20. Verkkopalvelu- ja verkkotoimintastrategian toteuttamista jatketaan tavoitteena siirtyä pääsääntöisesti sähköisiin prosesseihin vuonna 2010. Verkkopalveluja parannetaan uudistamalla www-sivusto, kehittämällä tulohajauksen tueksi vuorovaikutteista sähköistä asiointia tukeva yliopistojen tulohajausportaali ja lisäämällä valtionavustusprosessissa sähköisiä osuuksia.

Koulutus- ja tiedepolitiikan osaston KOTA Extranet on opetusministeriön ja yliopistojen tulohajauksesta vastaavien käytössä oleva vuorovaikutteinen tulohajauksista ja sen raportointia tukeva tietojärjestelmä. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osastolla osallistutaan opetusministeriön sähköisen asioinnin kehittämiseen harkinnanvaraisten valtionavustusprosessien kehittämisessä ja testaamisessa.

Edistetään sähköistä asiointia opetusministeriön valtionavustusprosessissa lisäämällä sähköisiä osuuksia ja testaamalla niiden toimivuus. Kehitetään ministeriön asiakirjallisen tiedon hallintaa. Integroidaan arkistonmuodostussuunnitelma ministeriön diaariin ja elektroniseen arkistoon. Paperittoman kirjanpidon käyttöönottoon liittyen maksupisteiden osalta toteutetaan ostolaskujen sähköinen kierrätys ja arkistointi. Otetaan käyttöön verkkolaskut. Ulkoisten www-sivujen uudistus jatkuu.

- Yliopistojen tulohajauksen tueksi kehitetään KOTA-tulohajausportaalia
- Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osaston valtionosuusjärjestelmän sähköisen toimintamallin ja -järjestelmän kehittäminen
- Valtionavustushakemusten sähköisten osuuksien lisäämisen ja testaamisen toteutuminen
- Sähköisten asiakirjapalveluiden kehittämishankkeen eteneminen
- Paperittoman kirjanpidon käyttöönotto
- Uudet suomen-, ruotsin- ja englanninkieliset sivut otetaan käyttöön 2005

21. Pääosa opetusministeriön hallinnonalan virastoista ja laitoksista on uuden palkkausjärjestelmän piirissä vuoden 2005 loppuun mennessä. Strategisella henkilöstösuunnittelulla varaudutaan opetus- ja kulttuurihallinnon henkilöstön ikärakenteen muutokseen.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osastolla toteutetaan taide- ja kulttuurisektorin virastoissa ja laitoksissa uudistettu palkkausjärjestelmä.

Jatketaan opetusministeriön uuden palkkausjärjestelmän toteuttamista ja kehittämistä. Arvioidaan palkkausjärjestelmän toimivuutta. Varaudutaan opetusministeriön henkilöstön ikärakenteen muutokseen ja muuttuviin tehtäviin strategisella henkilöstösuunnittelulla sekä henkilöstövoimavarojen kehittämisellä. Jatketaan työyhteisön, henkilöstön, johtamisen ja henkilöstöpolitiikan suunnitelmallista kehittämistä valtioneuvoston henkilöstöpoliittisen periaatepäätöksen, opetusministeriön henkilöstöohjelman, ns. ikäohjelman ja henkilöstöpoliittisen tasa-arvosuunnitelman mukaisesti.

- Kulttuurihallinnon virastojen käytössä uudet palkkausjärjestelmät
- Koulutus ja tiedehallinnon virastojen ja laitosten käytössä uudet palkkausjärjestelmät
- Palkkausjärjestelmän toimivuuden arviointi ja kehittäminen
- Henkilöstöohjelman, ikäohjelman ja tasa-arvosuunnitelman toteutuminen

4 Hallituksen politiikkaohjelmat

Työllisyyden politiikkaohjelma

Työllisyyden politiikkaohjelman päätavoitteita ovat rakenteellisen työttömyyden alentaminen ja syrjäytymisen ehkäisy, osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen ja varautuminen ikärakenteen muutoksesta johtuvaan työvoiman niukkuuteen, työmarkkinoilla nykyistä pidempään pysyminen sekä työn tuottavuuden lisääminen sekä työn organisoinnin ja mielekkyyden parantaminen.

Opetusministeriössä yleissivistävän koulutuksen läpäisyä parannetaan opinto-ohjausta kehittämällä ja opetustarjontaa monipuolistamalla. Oppilaan- ja opinto-ohjausta kehitetään toimeenpanemalla työllisyyden politiikkaohjelman osana toteutettavan oppilaanohjauksen kehittämishanke. Huomiota kiinnitetään opintojen venymisen, syrjäytymisriskien ja koulutuksen keskeyttämisen ennalta ehkäisyyn sekä luodaan toimintamalleja jatko-opintopaikkaa vaille jäävien seurantaan ja ohjaukseen.

Käynnistetään maahanmuuttajien opetuksen kehittämishanke. Painopisteenä on esiopetus ja perusopetusikäisten opetuksen kehittämistarpeiden tunnistaminen. Valmistellaan maahanmuuttajaopetukseen liittyviä toimenpiteitä opettajankoulutuksessa.

Tuloksellisuusrahoituksella ammatillisen koulutuksen järjestäjiä kannustetaan toimiin, jotka tähtäävät tutkinnon suorittaneiden nopeaan työllistymisen tai jatko-opintoihin sijoittumiseen, koulutuksen keskeyttämisen vähenemiseen sekä koulutuksen laadun parantamiseen. Yhteishaun muutostarpeiden selvittäminen ja nettihaun toteutuksen valmistelu, jotta järjestelmä käytössä vuodesta 2007 lukien.

Yliopistojen opiskelijavalintojen kehittämisen tavoitteena on tehostaa ja joustavoittaa opintoihin sijoittumista ja keventää valintajärjestelmää sisällöllisesti ja rakenteellisesti. Toiselta asteelta samana vuonna yliopistokoulutukseen siirtyvien osuutta uusista opiskelijoista lisätään. Yliopisto-opetuksen kehittämisen tavoitteena on opetuksen ja tutkintojen laadun varmistaminen, läpäisyn parantaminen sekä tutkintoaikojen lyhentäminen sekä kansainvälisen kilpailukyvyyn vahvistaminen. Opetuksen ja opintojen ohjauksen kehittämishankkeita jatketaan. Tutkintorakenneuudistus toimeenpannaan. Tavoitteena on kehittää opintotukea opiskeluun kannustavaksi siten, että se mahdollistaisi päätoimisen opiskelun.

Nuorten työpajatoimintaa kehitetään ja vakiinnutetaan siten, että työpajapalvelut ovat riittävästi työttömien nuorten saavutettavissa maan eri osissa.

- Oppilaan- ja opiskelijan opinto-ohjaus -hankkeen ohjaaminen
- Maahanmuuttajaopetuksen kehittäminen
- Opintojen läpäisyn parantaminen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjien toimenpiteiden merkitystä keskeyttämisen vähenemiseksi selvitetään ja etsitään menestyksellisiä toimintamalleja
- Ammatillisen koulutuksen vaikuttavuuden ja laadun kehittäminen
- Ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusjärjestelmän kehittäminen
- Ammatillisen koulutuksen ja lukio-opintojen yhteishaun kehittämishanke
- Yliopistojen opiskelijavalintajärjestelmän kehittäminen
- Yliopistojen tutkintorakenne ja yliopisto-opintojen kehittäminen
- Opintotuen kannustavuuden ja riittävyden kehittämiseksi laaditun ohjelman toimeenpano ja toteutumisen seuranta
- Nuorten työpajatoiminta

Yrittäjyyden politiikkaohjelma

Yrittäjyyden politiikkaohjelman tavoitteena on varmistaa yritysten toimintaympäristön vakaa ja pitkälläkin aikavälillä ennustettavissa oleva kehitys sekä nostaa Suomi yrittäjyyden toimintaedellytysten suhteen Euroopan kärkimaiden joukkoon. Markkinatalouden toimivuus taataan ja yritysten ja yrittäjien merkitys taloudellisen kasvun ja työllisyyden luojina suomalaisessa yhteiskunnassa kasvaa.

Koulutuksen ja tutkimuksen avulla tuetaan kilpailukykyisten alueellisten innovaatioympäristöjen syntymistä ja kehittymistä. Kehittämistyössä korostuvat kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö ja verkottuminen muiden aluetoimijoiden ja hallinnonalojen kanssa.

Edistetään yrittäjyyden toteutusta opettajien peruskoulutuksessa. Alueellisten innovaatiojärjestelmien vahvistamiseksi kehitetään yliopistojen tutkimus- ja kehittämistoimintaa ja osaamisen siirtoa alueilla sekä vahvistetaan opiskelijoiden valmiuksia yrittäjyyteen.

Opetusministeriön, ulkoasiainministeriön sekä kauppa- ja teollisuusministeriön yhteinen Kulttuurivienti -hanke tukee hallituksen yrittäjyysstrategiaa ja globalisaatiostrategiaa sekä antaa uusia mahdollisuuksia työllisyysstrategian mukaiseen työllisyyden edistämiseen.

Kulttuuriviennin ja kulttuuriyrittäjyyden edellytysten luominen ja tukeminen on asetettu opetusministeriön toimialan tavoitteeksi.

- Koulutus- ja tiedepolitiikan osaston aluestrategian toteutuminen
- Opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen kehittäminen
- Yritystoiminnan kehittämisen, yrittäjien ammattiosaamisen ja yrittäjien sukupolvenvaihdosten tukeminen
- Tutkimus- ja kehitystyön vahvistaminen sekä liiketoimintaosaamisen kehittäminen
- Uusien opetussuunnitelmien perusteiden käyttöönotto
- Opettajankoulutuksen kehittäminen
- Yliopistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen
- Opetusministeriön kulttuurivientihankkeen koordinointi yhteistyössä OPM:n kansainvälisestä toiminnasta vastaavien yksiköiden kanssa

Tietoyhteiskuntaohjelma

Hallituksen tietoyhteiskuntaohjelman tarkoituksena on lisätä kilpailukykyä ja tuottavuutta, sosiaalista ja alueellista tasa-arvoa sekä kansalaisten hyvinvointia ja elämänlaatua hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknikkaa koko yhteiskunnassa. Lisäksi ohjelman avulla pyritään säilyttämään Suomen asema yhtenä tieto- ja viestintäteknologian johtavista tuottajista ja hyödyntäjistä.

Opetusministeriön toimialalla tavoitteena on tukea kansalaisten mahdollisuutta hankkia kuhunkin elämäntilanteeseen soveltuvat tietotekniikan perustaidot, varmistaa nopeiden tietoliikenneyhteyksien ulottaminen kouluihin ja kirjastoihin sekä vahvistaa tieto- ja viestintäteknikan opetuskäyttöä ja verkko-opetuksen sisältöjen kehittämistä.

Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntaohjelman 2004 - 2006 toteutus on käynnistetty.

Ohjelma vastaa tietoyhteiskuntakehityksen haasteisiin vahvistamalla osaamista ja ohjaimalla soveltamaan tieto- ja viestintäteknikkaa laajasti opetuksessa ja tutkimuksessa. Opettajankoulutuksen kehittämisessä otetaan huomioon tietoyhteiskuntavalmiuksien edistäminen.

Tutkimuksen tukipalvelujen korkean tason säilyminen ja palvelujen kehittäminen turvataan.

Tavoitteena ovat laadukkaat tutkimusympäristöt, korkeatasoiset kirjasto- ja informaatio-palvelut, ajanmukaiset laitteistot, kehittyneet tietoliikenneyhteydet ja laskentapalvelut. Osallistutaan kansallisen infrastruktuuripolitiikan valmisteluun ja toimeenpanoon. Tietohuollon instituutioiden ja rakenteiden kehittämistä jatketaan.

Kulttuuri-, liikunta ja nuoripolitiikan alueella kulttuuriperinnön digitoinnin osalta on tavoitteena, että vuonna 2010 keskeinen museoissa, arkistoissa ja kirjastoissa oleva kulttuuriperintö on digitoitu priorisointisuunnitelmien mukaisesti ja, että aineistot ovat tietoverkkojen kautta kaikkien ulottuvilla ja muodostavat merkittävän voimavaran tutkimukselle, opetukselle ja sisältötuotannolle.

Sisällöntuotannon edistäminen edistämisen osalta tavoitteena on vahvan kotimaisen kulttuuriteollisuuden ja sisällöntuotannon systemaattinen rakentaminen vastaamaan luovaa ja kestävää tietoyhteiskuntaa. Toimenpiteillä vahvistetaan alan infrastruktuuria ja sisältöteollisuuden tuotekehittämistä.

Yleisten kirjastojen sisältötuotannon edistäminen osalta jatketaan toimenpiteitä kansallisen tietoportaalit -hankkeen toteuttamiseksi. Kirjastojen sisältötuotantohankkeiden tavoitteena kansalaisten tiedonhaun helpottaminen; tiedonhallintataitojen opettaminen kaiken ikäisille. Jatketaan toimenpiteitä nopeiden tietoliikenneyhteyksien saamiseksi kirjastoihin. Tavoitteena n. 2 500 asiakastietokonetta yleisiin kirjastoihin ja n. 100 konetta yhteispalvelupisteisiin. Nopeat tietoliikenneyhteydet ja ajantasaiset tietojärjestelmät etenkin maaseutukuntien ja haja-asutusalueiden kirjastoihin.

Tekijänoikeusjärjestelmän kehittämisen osalta tekijänoikeuslainsäädäntöä ja -järjestelmää kehitetään ja mukautetaan digitaalisiin käyttömuotoihin ja tietoyhteiskunnan vaatimuksiin.

Opetusministeriön tavoitteena on sähköinen asiointi harkinnanvaraisten valtionavustusten prosessissa.

- Tietoyhteiskuntaohjelman mittareita valmistellaan
- Ammattikorkeakouluopintojen kehittäminen
- Opettajankoulutuksen kehittäminen
- Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntaohjelman edistäminen

- Tutkimusympäristöjen, kirjasto- ja informaatiopalveluiden, laitteistojen, tietoliikenneyhteyksien ja laskentapalveluiden kehittäminen
- Tutkimuksen tietohuollon kehittäminen
- Kirjastojen laajakaistayhteydet, ajantasaiset asiakaspäätteet ja käytön opastus
- Lasten ja nuorten tietoverkko- ja kokeiluhankkeet
- Kulttuuri tietoyhteiskunnassa strategia 2010:een sisältyvien toimenpide-ehdotusten toteuttaminen
- Tekijänoikeuslainsäädännön kehittäminen
- Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan valtionavustushakemusten sähköisen toimintamallin ja -järjestelmän kehittäminen
- Taiteen ja kulttuurin Venäjä-ohjelman ja ensimmäisen Suomen ja Venäjän välisen taiteen ja kulttuurin yhteistyöohjelman ja sen verkkoversion laadinta ja toimeenpano

Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelma

Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman tarkoituksena on vahvistaa demokratiaa tuomalla esille edustuksellista demokratiaa, kansalaisten ja hallinnon välistä suhdetta sekä kansalaisten omaehtoista toimintaa koskevia kehittämistarpeita.

Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman mukaisesti opetusministeriössä kehitetään opilaiden ja opiskelijoiden tietoja ja taitoja aktiivisesti osallistua ja vaikuttaa omaa koulua ja lähiympäristöä koskevaan päätöksentekoon. Valmistellaan maahanmuuttajaopetukseen liittyviä toimenpiteitä opettajankoulutuksessa.

Osallistutaan hallituksen kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman toteuttamiseen tuemalla Kansalaisyhteiskunta 2006 toimikunnan liikunta-alan asiantuntijoiden verkostoitumista. Edistetään paikallistasoisten yhteistoimintaverkostojen kehittymistä ja siihen liittyen kuntien ja seurojen välistä yhteistyötä. Kehitetään lasten, nuorten ja aikuisten osallistumismahdollisuuksia urheiluseuratoimintaan tavoitteena liikunta-aktiivisuuden lisääminen kaikissa ikäryhmissä. Parannetaan seuratoiminnan laatua vapaaehtoistoimijoiden, erityisesti ohjaajien ja valmentajien koulutusta kehittämällä.

- Maahanmuuttajaopetuksen kehittäminen
- Lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen
- Opettajankoulutuksen kehittäminen
- Paikallistason Hyvä Seura -kokonaisuus
- Ohjaaja- ja valmentajakoulutuksen kehittäminen
- Meta-analyysien toteuttaminen lasten ja nuorten liikunnasta, liikunnan kansalaistoiminnasta sekä liikunnan taloudesta

5 Koulutus- ja tiedepolitiikka

Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto vastaa hallitusohjelmassa, hallituksen strategia-asiakirjassa, vahvistetussa koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa sekä lainsäädännössä asetettujen tavoitteiden mukaisesta valmistelusta.

Osasto huolehtii koulutus- ja tutkimusjärjestelmän kehittämisestä, joka koskee perusopetusta (esiopetus, peruskoulu ja taiteen perusopetus), toisen asteen koulutusta (lukio ja ammatillinen perus- ja lisäkoulutus), omaehtoista aikuiskoulutusta, ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opintoja, tieteellistä tutkimusta ja tietohuoltoa sekä opintotukea.

Tehtävänä on vahvistaa koulutuksen perusturvaa ja oppilaitosten rahoitusperustaa, opettajien perus- ja täydennyskoulutusta, tieteellistä tutkimustoimintaa ja tutkijankoulutusta sekä informaatioteknologian käyttöä opetuksessa ja tutkimuksessa. Osastolla huolehditaan myös koulutuksen määrällisestä mitoituksesta sekä koulutuksen ja tutkimuksen arvioinnista. Lisäksi edistetään elinikäistä oppimista, alueellista vaikuttavuutta, rakennerahasto-ohjelmien hyödyntämistä sekä kansainvälistä koulutus- ja tutkimusyhteistyötä.

Toimialan virastoja ja laitoksia ovat opetushallitus ja sen toimialaan kuuluvat oppilaitokset, lääninhallitukset sivistystoimen osalta, korkeakoulut, Suomen Akatemia, arkistolaitos, kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Varastokirjasto sekä kansainvälisen henkilövaihdon keskus.

Tulostavoitteet

Hallituksen tietoyhteiskuntaohjelman tarkoituksena on lisätä kilpailukykyä ja tuottavuutta, sosiaalista ja alueellista tasa-arvoa sekä kansalaisten hyvinvointia ja elämänlaatua hyödyntämällä tieto- ja viestintätekniiikkaa koko yhteiskunnassa. Lisäksi ohjelman avulla pyritään säilyttämään Suomen asema yhtenä tieto- ja viestintäteknologian johtavista tuottajista ja hyödyntäjistä.

Opetusministeriön toimialalla tavoitteena on tukea kansalaisten mahdollisuutta hankkia kuhunkin elämäntilanteeseen soveltuvat tietotekniikan perustaidot, varmistaa nopeiden tietoliikenneyhteyksien ulottaminen kouluihin ja kirjastoihin sekä vahvistaa tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttöä ja verkko-opetuksen sisältöjen kehittämistä.

Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntaohjelman 2004-20056 toteutus on käynnistetty. Ohjelma vastaa tietoyhteiskuntakehityksen haasteisiin vahvistamalla osaamista ja ohjaa-

malla soveltamaan tieto- ja viestintäteknikkaa laajasti opetuksessa ja tutkimuksessa. Toimenpiteitä toteutetaan virkatyönä osastolta kootun sihteeristön tuella. Ohjelmaa seuraa sitä varten perustettu neuvottelukunta.

Suomi on sekä kansallisesti että kansainvälisesti sitoutunut kestävän ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisen ja kulttuurisen kehityksen periaatteisiin, ja tämän näkökulman tulee painottua myös koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisessä.

Opetusministeriön hallinnonalalla kestävää kehitystä edistetään koulutuksessa ja tutkimuksessa osana Itämeren maiden opetusministereiden vuonna 2002 hyväksymän Baltic 21E -ohjelman kansallista ja alueellista toteuttamista. Ohjelman tavoitteena on, että kestävän kehityksen näkökohdista muodostuu maiden koulutusjärjestelmien luonteva ja pysyvä osa. Ohjelman kokeiluluonteisen toimeenpanon pohjalta opetusministeriön asettaman työryhmän on tarkoitus 31.1.2006 mennessä laatia toimintaohjelma suosituksineen sekä kansallinen strategia YK:n kestävää kehitystä edistävän koulutuksen vuosikymmentä 2005-2014 varten.

Koulutuksen ja tutkimuksen avulla tuetaan kilpailukykyisten alueellisten innovaatioympäristöjen syntymistä ja kehittymistä koulutus- ja tiedepolitiikan osaston aluestrategian mukaisesti samalla yhteen sovittaen kansallista koulutus- ja tutkimuspolitiikkaa sekä aluepolitiikkaa sekä ottaen huomioon syksyllä 2005 valmistuvat yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteiset aluestrategiat. Keskeisiä tavoitteita ovat koulutuksen ja tutkimuksen laadun parantaminen ja perusvoimavaroista huolehtiminen. Kehittämistyössä korostuvat kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö ja verkottuminen muiden aluetoimijoiden ja hallinnonalojen kanssa.

Tavoitteena on, että koulutusta koskevassa tuottavuustilastoinnissa ja koulutus- ja tiedepolitiikan toimialan valtion yksiköiden tuottavuuden tarkastelussa käytetään mittareita, jotka kuvaavat tuottavuuden muutoksia mahdollisimman hyvin ja toimialan tulosten seurannan ja kehittämisen kannalta riittävällä tarkkuudella.

Hankkeessa arvioidaan Tilastokeskuksen tuottavuustilastoinnissa käytettävien mittareiden soveltuvuus ja kehitetään tuottavuustilastoinnin tuotosmäärittelyjä opetusministeriön mittarityön pohjalta. Kehittämistyö toteutetaan yhteistyössä Tilastokeskuksen, yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja koulutuksen järjestäjien sekä Suomen Kuntaliiton ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on saada aikaan järjestelmä, jolla toimialan tuottavuutta koskeva tilastoaineisto saadaan vuosittain opetusministeriön käyttöön koulutuksen ja tutkimuksen tuloksellisuuden seurannan ja kehittämisen edellyttämällä tarkkuudella. Lisäksi tuottavuuden tilastollista tarkastelua syvennetään koulutuksen talouteen liittyvällä tutkimuksella, ja käynnistetään uusi koulutuspalvelujen tuottavuuteen liittyvä tutkimushanke.

Yrittäjyyskasvatuksen opettajankoulutushanke käynnistyi kesällä 2004 ja siihen osallistuvat yliopistojen opettajankoulutuslaitoksen ja harjoittelukoulut. Tampereen yliopiston ammattikasvatuksen tutkimus- ja koulutuskeskus on käynnistänyt uuden 15 opintoviikon laajuisen yrittäjyyskasvatuksen monialaisen opintokokonaisuuden. Syksyllä 2004 alkoi myös 20 opintoviikon laajuinen syventävien opintojen tasoinen opintokokonaisuus.

Opetustoimen henkilöstökoulutuksen yhtenä painoalueena on ollut vuonna 2004 yrittäjyyskasvatus. Opettajille on järjestetty valtion rahoittamaa ja osallistujille maksutonta täydennyskoulutusta. Koulutusta ovat koordinoineet Opetushallitus sekä lääninhallitukset. Määrälliset tiedot koko vuotta 2004 koskevasta opetustoimen henkilöstökoulutuksesta saadaan 31.3.2005.

Ammattikorkeakouluissa pk-sektorin yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen jatkotutkimuksen aloituspaikkoja vuonna 2004 on yhteensä 124 ja lisäksi on käynnissä 10 yrittäjyyttä edistävää kehittämishanketta.

Turun kauppakorkeakoulu tekee yrittäjyys selvitystä, jonka tavoitteena on tuottaa ja analysoida tietoa yrittäjyyden edistämisestä yliopistojen koulutus- ja tutkimusympäristöissä.

Opetusministeriö ja yliopistot jatkavat kaudella 2004-2006 liiketoimintaosaamisen valtakunnallista ohjelmaa. Ohjelman painopiste on tutkimustoiminnan kehittämisessä.

Kauppätieteellisen alan jatkokoulutusta annetaan 13 koulutusyksikössä. Tutkijankoulutuksen tehostajana toimii KATAJA-ohjelma eli kauppätieteiden valtakunnallinen jatkokoulutusohjelma.

Eduskunta edellytti uusien koululakien vaikutuksista ja laeissa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta annetun selonteon (VNS 2/2002) käsittelyn yhteydessä syksyllä 2002, että hallitus antaa kolmen vuoden kuluttua eduskunnalle koulutuspoliittisen selonteon. Valmistellaan eduskunnan edellyttämä selonteko siten, että se voidaan antaa eduskunnalle vuoden 2005 lopulla.

- Tietoyhteiskuntaohjelman mittareita valmistellaan
- Kestävän kehityksen edistäminen koulutuksessa ja tutkimuksessa
- Koulutus- ja tiedepolitiikan osaston aluestrategian toteutuminen
- Koulutus- ja tiedepolitiikan toimialaan liittyvän tilastoinnin kehittäminen
- Opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen kehittäminen
- Yritystoiminnan kehittämisen, yrittäjien ammattiosaamisen ja yrittäjien sukupolvenvaihdosten tukeminen
- Tutkimus- ja kehitystyön vahvistaminen sekä liiketoimintaosaamisen kehittäminen
- Koulutus- ja tiedehallinnon virastojen ja laitosten käytössä uudet palkkausjärjestelmät

5.1 Yleissivistävä koulutus

Opetushallituksen organisoimassa oppilaan- ja opiskelijan opinto-ohjauksen valtakunnallisessa hankkeessa pyritään mm. parantamaan perus- ja toisen asteen nivelkohdan toimivuutta ja toisen asteen koulutuksen aloittamista. Yksi hankkeen seurantakohteita on toisen asteen koulutukseen siirtyminen. Opetusministeriö ohjaa hankkeen toteutumista ja etenemistä.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa on aihekokonaisuutena "osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys". Aihekokonaisuuden tulee toteutua eri oppiaineissa sille luonteenomaisesta näkökulmasta oppilaan kehitysvaiheen edellyttämällä tavalla. Lukion opetussuunnitelman perusteissa on aihekokonaisuutena "aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys".

Uudet perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet otetaan käyttöön porrastaen vuosina 2003-2006. Vuosiluokilla 1-2 käyttöönotto on selkeästi painottunut vuoteen 2003. Vähintään 65 % koulutuksen järjestäjistä ottaa uudet OPS:t käyttöön alakoulun kaikilla vuosiluokilla jo syksyllä 2005. Vuosiluokilla 6-9 OPS:n käyttöönotossa on havaittavissa selvempää porrastamista. Läänien välillä ei ole merkittäviä eroja käyttöönoton aikatauluissa. Lukion opetussuunnitelman perusteet otetaan käyttöön samaan aikaan vuonna 2005.

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2003-2008 linjausten mukaisesti jatketaan perusopetuksen ja tuloksellisesti toimivan koulun laatusuosituksen valmistelua. Suosituksilla vahvistetaan koulutuksen perusturva. Tavoitteena on, että laatusuositukset tukevat koulutuksen järjestäjiä ja kouluja opetuksen laadun kehittämisessä sekä terveellisten ja turvallisten oppimisympäristöjen luomisessa. Laatusuosituksilla tuetaan oppilaiden hyvinvointia, kasvua ja oppimista sekä heidän opetuksellisten oikeuksiensa toteutumista.

Tunnistetaan ja määritellään perusopetuksen ja tuloksellisesti toimivien koulujen laatuksiteerit sekä niitä vastaavat hyvän laadun kriteerit ja kuvaukset. Työvaiheen tulokset julkaistaan opetusministeriön julkaisusarjassa. Sairaalaopetuksen erityispiirteet otetaan huomioon valmisteltaessa perusopetuksen laatusuosituksia.

Varhaisen puuttumisen ja ennaltaehkäisevien toimenpiteiden kehittämiseksi oppilashuoltoa koskevaa lainsäädäntöä on täsmennetty. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Oppilashuoltoon sisältyvät opetuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, jotka ovat kansanterveyslaissa (66/1972) tarkoitettu kouluterveydenhuolto sekä lastensuojelulaissa (683/1983) tarkoitettu kasvatuksen tukeminen.

Yleissivistävän koulutuksen yksikkö valmistelee oppilashuoltoa koskevan lainsäädäntöuudistuksen vaikutuksista eduskunnan edellyttämän selonteon osana koulutusta koskevan lainsäädännön selontekoa. Selonteon valmistelemiseksi arvioidaan 1.8.2003 voimaan tulleiden oppilashuoltoa ja järjestyksenpitoa koskevien perusopetuslain säännösmuutosten (477/2003) toimeenpanoa ja vaikutuksia. Yleissivistävän koulutuksen yksikkö osallistuu myös sosiaali- ja terveysministeriön asettaman oppilashuoltoon liittyvän lainsäädännön uudistamistyöryhmän työskentelyyn.

Käynnistetään maahanmuuttajien opetuksen kehittämishanke. Painopisteenä on esiopetus- ja perusopetusikäisten opetuksen kehittämistarpeiden tunnistaminen. Tavoitteena on maahanmuuttajien kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan heidän kieli- ja kulttuuri-identiteettiään tukien. Edistetään suomen ja ruotsin kielen hallintaa.

Selvitetään oman äidinkielen opetuksen opetusjärjestelyjä, resursoinnin ja opettajien koulutusta. Selvitetään maahanmuuttajataustaisten lasten perusopetuksen tavoitteiden saavuttamista.

Maahanmuuttajien mahdollisuuksia lukiokoulutukseen parannetaan. Tavoitteeksi on asetettu, että vuoteen 2008 mennessä maahanmuuttajataustaisten oppilaiden osuus lukiodien oppilaista nousee selvästi nykyisestä. Tehdään selvitys maahanmuuttajaopiskelijoiden lukio-opiskelun tuen muodoista ja tarpeista.

Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten tarpeet otetaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnan kehittämisessä, osallisuushankkeessa, opinto-ohjauksen hankkeessa sekä kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman toteuttamisessa.

Koulutuksen läpäisyä parannetaan opinto-ohjausta kehittämällä ja opetustarjontaa monipuolistamalla.

Oppilaan- ja opinto-ohjausta kehitetään toimeenpanemalla työllisyyden politiikkaohjelman osana toteutettavan oppilaanohjauksen kehittämishanke opetusministerin päätöksen 9.3.2004, 50/428/2004 mukaisesti. Alueellista ja hallinnon alojen välistä yhteistyötä kehitetään, henkilöstön valmiuksia kehitetään vastaamaan oppilaiden ja opiskelijoiden lisääntyvää ohjaustarvetta. Kehitetään ohjauksen laatua ja laadun määrittelyssä käytettäviä käsitteitä ja kriteereitä. Huomiota kiinnitetään opintojen venymisen, syrjäytymisriskien ja koulutuksen keskeyttämisen ennalta ehkäisyyn sekä luodaan toimintamalleja jatko-opintopaikkaa vaille jäävien seurantaan ja ohjaukseen. Koulutustiedotusta ja -neuvontaa tehostetaan.

Tavoitteena on toisen asteen alueellisten yhteistyöverkostojen rakentaminen, opusteknologian hyödyntäminen (virtuaaliopetus, etäopetus) sekä opintotarjonnan ja oppimisympäristön monipuolistaminen. Saatua kokemusta erilaisista opetustarjontaratkaisuksista ja hallintomallien toimivuudesta levitetään. Virtuaali- ja etäopetusta integroidaan koulutuksenjärjestäjien yhteistyöhön koulutuksen kehittämistä tukevalla tavalla. Jo käytössä olevia taloudellisia resursseja suunnataan näiden tavoitteiden mukaisesti. Opetushallitus selvittää tehtyjen kehittämistoimenpiteiden vaikutuksia opinnoista suoriutumiseen ja opintojen monipuolistamiseen.

Erityisopetuksen ja tukioetuksen toteutumista arvioidaan. Selvitetään erityistä tukea tarvitsevien lasten tukipalvelujen toteutumista. Vankila- ja koulukotiopetuksen, huostaan otet-

tujen - ja sijoitettujen lasten opetusjärjestelyiden tila ja kehittämistarpeet selvitetään.

Koulutuksella on vaalittavanaan arvokas perintö - demokratiaa ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta kunnioittava yhteiskunta. Koulutusjärjestelmä luo vahvoja merkitysrakenteita, joiden varaan rakentuu tulevaisuuden yhteiskunta. Uudet kansalaisvaikuttamisen tavat, tarve sovittaa yhteen päätöksenteon eri tasot paikallisesta globaaliin sekä kansainvälisten jännitteiden tuomat haasteet ovat edustuksellisen demokratian uusia haasteita.

Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman mukaisesti kehitetään oppilaiden ja opiskelijoiden tietoja ja taitoja aktiivisesti osallistua ja vaikuttaa omaa koulua ja lähiympäristöä koskevaan päätöksentekoon. Toimenpiteinä toteutetaan Euroopan neuvoston kansalaiskasvatuksen 2005 teemavuosi, kehitetään oppilaskuntatoimintaa sekä tuetaan Osallistuvan kansalaisuus ja yrittäjyys -aihekokonaisuuden toteutusta opetussuunnitelmien toimeenpanossa.

- Oppilaan- ja opiskelijan opinto-ohjaus -hankkeen ohjaaminen
- Uusien opetussuunnitelmien perusteiden käyttöönotto
- Perusopetuksen laatusuosituksen valmistelu
- Selonteko oppilashuoltoa koskevan lainsäädäntöuudistusten vaikutuksista
- Maahanmuuttajaopetuksen kehittäminen
- Opintojen läpäisyn parantaminen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa
- Lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen

5.2 Ammatillinen koulutus

Keskeyttämisalttiuden tunnistamiseksi ja oikeiden toimien kohdentamiseksi selvitetään ammatillisen koulutuksen keskeyttämisen yksilötason syitä sekä opintojen kulun kannalta kriittiset vaiheet.

Valmistellaan ammattiosaamisen näyttöjärjestelmän käyttöönotto kaikilla aloilla. Näyttöjärjestelmä toimii pohjana kansalliselle ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arvioinnille.

Ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusjärjestelmää kehitetään tuloksellisuuteen ja kannustavuuteen perustuvana siten, että tuloksellisuus otetaan huomioon käyttökustannusten laskennallisessa rahoituksessa. Tuloksellisuusrahoituksella ammatillisen koulutuksen järjestäjiä kannustetaan toimiin, jotka tähtäävät tutkinnon suorittaneiden nopeaan työllistymiseen tai jatko-opintoihin sijoittumiseen, koulutuksen keskeyttämisen vähenemiseen sekä koulutuksen laadun parantamiseen. Investointien erillisestä rahoitusjärjestelmästä luovutaan. Ammatillisen perustutkintoa ja lukio-opintoja suorittavat ylioppilastutkinnon suorittamiseen tähtäävät opiskelijat otetaan rahoituksessa huomioon sekä ammatillisen koulutuksen että lukion opiskelijoina. Ammatillisen erityisopetuksen toimenpideohjelman toteutusta jatketaan.

Työssäoppimisen vakiinnuttamiseksi ja laadukkaan toteutuksen varmistamiseksi jatketaan työssäoppimisen tukiohjelmaa. Tavoitteena on, että vuonna 2005 työpaikkaohjaajakoulutukseen osallistuu 4 000 henkilöä sekä opettajien täydennyskoulutukseen tai oppilaitosten ulkopuolisille työelämäjaksoille yhteensä 2 450 opettajaa. Työssäoppimisen tukiohjelmaan kuuluvia toimenpiteitä toteutetaan etupäässä Euroopan sosiaalirahastohankkeina ja kohdentamalla tarkoitukseen opetustoimen henkilöstökoulutuksen määrärahoja.

Vuosi 2005 on ammattiosaajan teemavuosi ja sen osana järjestetään ammattitaidon MM-kilpailut (The 38th World Skills Competition) Helsingissä.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkkoa kehitetään siten, että koulutuksen järjestäjistä muodostuu riittävän suuria ja monipuolisia tai muutoin vahvoja toimijoita työelämän

koulutustarpeiden ja alueellisen kehittämistyön näkökulmasta. Koulutuksen järjestäjäverkon kokoamista jatketaan tavoitteena edistää seudullisten ammattiopistojen muodostumista.

Toteutetaan ammatillisen koulutuksen tehostetun yhteistyön edistämisestä Euroopassa (Kööpenhamina-prosessi) edellyttämät toimet, joista tehdään linjaukset opetusneuvostossa ja Maastrichtin kommuniqueassa joulukuussa 2004 ja valmistellaan Suomen EU-puheenjohtajakauden toimet Kööpenhamina-prosessissa.

Yhteishaun muutostarpeiden selvittäminen ja nettihaun toteutuksen valmistelu, jotta järjestelmä käytössä vuodesta 2007 lukien.

Valmistellaan aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamisen toimintaperiaatteet työryhmämietinnön ja lausuntokierroksen pohjalta.

- Koulutuksen järjestäjien toimenpiteiden merkitystä keskeyttämisen vähenemiseksi selvitetään ja etsitään menestyksellisiä toimintamalleja
- Ammattiosaamisen näyttöjärjestelmän käyttöönotto
- Ammatillisen koulutuksen vaikuttavuuden ja laadun kehittäminen
- Ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusjärjestelmän kehittäminen
- Ammatillisen erityisopetuksen toimenpideohjelma
- Työssäoppimisen tukiohjelma
- Ammattiosaajan vuosi 2005
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkon kehittäminen
- Ammatillisen koulutuksen yhteistyön edistäminen Euroopassa
- Ammatillisen koulutuksen ja lukio-opintojen yhteishaun kehittämishanke
- Aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustaminen

5.3 Ammattikorkeakoulut

Ammattikorkeakoulujen tutkintojärjestelmää kehitetään siten, että osalle ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista luodaan mahdollisuus työelämässä saavutetun kokemuksen jälkeen syventää omaa ammatillista osaamistaan jatkamalla opintoja ja suorittamalla tutkinto ammattikorkeakoulussa. Ammattikorkeakoulussa suoritettavia tutkintoja olisivat ammattikorkeakoulututkinnot ja ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot. Ylemmään ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot olisivat mahdollisia kaikilla koulutusaloilla ja kaikissa ammattikorkeakouluissa. Pitkän aikavälin tavoitteena on, että ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon voi suorittaa noin 20 prosenttia ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista. Tavoitteena on osaamisen lisäämisen lisäksi kehittää kansainvälisesti kilpailukykyistä korkeakoulujen tutkintojärjestelmää. Tarkoituksena on, että tutkintojärjestelmä uudistuu 1.8.2005 alkaen.

Ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmä uudistetaan tavoitteena oikeudenmukainen, kannustava, toiminnan kokonaisuuden huomioon ottava ja selkeä rahoitusmalli. Suoritetut tutkinnot otetaan merkittäväksi rahoituksen määrään vaikuttavaksi tekijäksi, millä tavoitellaan kannustavuuden lisäämistä sekä tehokkuuden ja tuottavuuden kasvua. Rahoitusjärjestelmän uudistus valmistellaan ottaen huomioon kuntien valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistus. Rahoitusjärjestelmän uudistus toteutetaan vuoden 2006 alusta lukien.

Vahvistetaan ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehitystyötä opetusministeriön työryhmän suositusten perusteella ja ammattikorkeakoulujen laatimien strategioiden pohjalta. Ammattikorkeakoulujen roolia alueellisessa innovaatiotoiminnassa vahvistetaan. Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteisissä aluestrategioissa kiinnitetään nykyistä laajemmin huo-

miota tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehitystyön perusedellytyksiä parannetaan.

Ammattikorkeakouluverkon ja koulutustarjonnan kehittämisen tavoitteena on koulutustarjonnan alueittainen ja kieliryhmittäinen tasapaino, tarjonnan suuntaaminen työelämän kysynnän mukaisesti ja tulokselliset toimintayksiköt. Yksikkörakennetta kokoamalla pyritään jokaiselle ammattikorkeakoulun yksikölle luomaan edellytyksiä kehittyä korkeatasoiseksi tutkintoon johtavaa opetusta sekä aluetta palvelevaa tutkimus- ja kehitystyötä järjestäväksi yksiköksi.

Ammattikorkeakoulujen opetuksen tason kohottamista jatketaan ja koulutuksen läpäisyä tehostetaan. Huolehditaan riittävän monipuolisesta opintojen ja harjoittelun järjestämisestä opiskelijoille sekä toimivasta yhteistyöstä työelämän kanssa. Opiskeluprosessien sujuvuutta ja laatua parannetaan käyttäen hyväksi ammattikorkeakoulujen yhteisissä kehittämisverkostoissa tehtävää työtä.

Ammatillisen opettajankoulutuksen kehittämistä vahvistetaan opettajankoulutuksen kehittämisohjelman tavoitteiden mukaisesti. Ammatillisen opettajankoulutuksen tarjontaa laajennetaan ja sen työelämäyhteyksiä kehitetään. Ammatillisen opettajankoulutuksen rahoitus uudistetaan ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmä uudistuksen yhteydessä

- Ammattikorkeakoulujen tutkintojärjestelmän kehittäminen
- Ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmän uudistaminen
- Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistyön vahvistaminen
- Tehokkaan ammattikorkeakouluverkon kehittäminen
- Ammattikorkeakouluopintojen kehittäminen
- Ammatillisen opettajankoulutuksen laajentaminen ja kehittäminen

5.4 Yliopistot

Opiskelijavalintojen kehittämisen tavoitteena on tehostaa ja joustavoittaa opintoihin sijoittamista ja keventää valintajärjestelmää sisällöllisesti ja rakenteellisesti. Toiselta asteelta samana vuonna yliopistokoulutukseen siirtyvien osuutta uusista opiskelijoista lisätään. Laaditaan toimenpideohjelma opiskelijavalintojen kehittämiseksi. Jatketaan yhteishakujärjestelmän rakentamista tavoitteena, että järjestelmä on yliopistoissa käytössä lv. 2007 - 2008 valinnoissa. Yliopistot jatkavat valintojen kehittämistä kehittämisstrategioidensa pohjalta. Aikuisten joustavia opiskelumahdollisuuksia yliopistoissa edistetään.

Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman suositusten toteutuminen arvioidaan. Seurataan ja arvioidaan vuosien 2004 - 2006 opettajankoulutuksen laajennusohjelman etenemistä. Opettajakunnan ikärakennetta ja kelpoisuustilannetta koskevat tiedot päivitetään. Valmistellaan harjoittelukouluja koskevan selvitysmiestyön suositusten toteutus. Edistetään tutkintorakenneuudistuksen sekä kansalaisvaikuttamisen, yrittäjyyden ja tietoyhteiskuntaohjelmien toteutusta opettajien peruskoulutuksessa. Valmistellaan maahanmuuttajaopetukseen liittyviä toimenpiteitä opettajankoulutuksessa.

Yliopisto-opetuksen kehittämisen tavoitteena on opetuksen ja tutkintojen laadun varmistaminen, läpäisyn parantaminen sekä tutkintoaikojen lyhentäminen sekä kansainvälisen kilpailukyvyyn vahvistaminen. Opetuksen ja opintojen ohjauksen kehittämishankkeita jatketaan. Tutkintorakenneuudistus toimeenpannaan.

Yliopistot tiivistävät ja lisäävät kansainvälistä yhteistyötä ja verkostoitumista siten, että suomalaiset yliopistot ovat kilpailukykyisiä ja aloitteellisia toimijoita ja arvostettuja yhteistyö-

kumppaneita erityisesti Euroopan korkeakoulutus- ja tutkimusalueella. Yliopistot lisäävät yhteistyötä Venäjän kanssa ja vahvistavat suomalaista Venäjän-asiantuntemusta.

Yliopistot lisäävät englanninkielistä opetustarjontaa vahvuusaloillaan ja kiinnittävät erityistä huomiota opetuksen ja opetusmenetelmien laatuun. Yliopistot rekrytoivat ulkomaisia tutkinto-opiskelijoita pääasiassa maisteritason opintoihin sekä jatkokoulutukseen. Opintojen ohjauksessa otetaan ulkomaisten opiskelijoiden erityistarpeet huomioon. Suomen/ruotsin kielien ja suomalaisen kulttuurien opetusta tutkinto-opiskelijoille lisätään.

Turvataan yliopistojen mahdollisuudet hyödyntää EU:n uusia koulutusohjelmia täysimääräisesti. Parannetaan liikkuvuuden edellytyksiä. Osallistutaan aktiivisesti alan pohjoismaisen yhteistyön kehittämiseen.

Ministeriön ja yliopistojen välistä tulosohjausjärjestelmää kehitetään tukien pitkäjänteisesti koulutus- ja tutkimuspoliittisten tavoitteiden toteuttamista. Yliopistojen ohjausta kehitetään yliopistojen autonomian pohjalta. Ohjausta tukevia seuranta- ja raportointijärjestelmiä sekä yliopistojen laatu- ja laadunvarmistusjärjestelmiä kehitetään. Huomiota kiinnitetään myös henkilöstön hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen. Yliopistojen perusrahoituksen riittävä taso turvataan.

Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntaohjelman 2004 - 2006 tavoitteena on vastata tietoyhteiskuntakehityksen haasteisiin kohottamalla osaamista ja tukemalla tieto- ja viestintätekniikan soveltamista laajasti opetuksessa ja tutkimuksessa. Suomen virtuaaliyliopiston toimintaa tuetaan osana tietoyhteiskuntaohjelman toimeenpanoa. Valmistelut virtuaaliyliopistotoiminnan vakiinnuttamiseksi projektiorganisaatiosta pysyvään muotoon jatkuvat strategia-prosessin ja sen toimeenpanosuunnitelman myötä. Hankkeessa tuotetaan koulutuksen tukipalveluja. Yliopistojen verkostojen yhdessä kehittämissä yksikön kanssa tuottamat palvelut pilotoidaan ja otetaan käyttöön. Yliopistojen opetuksen ja tutkimuksen verkkopalveluita parannetaan niin, että ne mahdollistavat joustavan yhteiskäytön.

Yliopistokoulutuksen laadun parantaminen on yliopistoyksikön keskeinen tavoite vuonna 2005. Tähän pyritään kehittämällä yliopistojen laadunvarmistusjärjestelmiä ja niiden kansainvälistä vertailtavuutta.

Jatketaan kansallisen terveysohjelman opetushallintoa koskevien asiakokonaisuuksien toimeenpanoa lääkärikoulutuksen ja muiden koulutustehtävien osalta ohjelman mukaisesti. Määrällisistä lisäyksistä on sovittu kaudelle 2004 - 2006, sosiaali- ja terveysalan moniammatillisen johtamiskoulutuksen työryhmän ehdotukset valmistuvat loppuvuoden 2004 aikana, erikoislääkärikoulutuksen arvioinnin valmistelu on käynnistetty. Lisäksi kansallisen sosiaalialan tulevaisuuden turvaamisen hankkeen edellyttämiä toimia on käynnistetty (mm. johtamiskoulutus, käytännön opetuksen kehittäminen osana henkilöstön osaamisen kehittämistä). Ministeriöiden välisiin yhteisiin seuranta- ja kehittämistehtäviin osallistutaan edelleen.

Yliopistojen aluevaikutuksia vahvistetaan kehittämällä tutkimus- ja koulutustoiminnan laatua sekä vahvistamalla yhteistyötä ja verkostoitumista muiden toimijoiden kanssa ottaen huomioon tiede- ja teknologianeuvoston julkisen tutkimusjärjestelmän kehittämistä koskevat suositukset. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteisten aluestrategioiden mukaisia hankkeita tuetaan vuosina 2004 - 2006 ja yliopistokeskusten toimintaa kehitetään. Varaudutaan rakennerahastokauden päättymiseen selvitysmiehen työn pohjalta. Tavoitteena on saada lisärahoitusta, jonka avulla joitakin ohjelmia voidaan jatkaa rakennerahastokauden jälkeen. Valmistaudutaan myös uuteen rakennerahastokautteen. Alueellisten innovaatiojärjestelmien vahvistamiseksi kehitetään yliopistojen tutkimus- ja kehittämistoimintaa ja osaamisen siirtoa alueilla sekä vahvistetaan opiskelijoiden valmiuksia yrittäjyyteen. Työvoiman kysynnän ja työn sisältöjen muutokset otetaan huomioon yliopistojen koulutustarjontaa mitoitettaessa.

KOTA Extranet on opetusministeriön ja yliopistojen tulosohjauksesta vastaavien käytös-

sä oleva vuorovaikutteinen tulosohejausta ja sen raportointia tukeva tietojärjestelmä. Lisäksi portaaliin tulee kaikille avoin KOTA-On-line, josta saa yliopistoja koskevia tilastotietoja.

- Yliopistojen opiskelijavalintajärjestelmän kehittäminen
- Opettajankoulutuksen kehittäminen
- Yliopistojen tutkintorakenne ja yliopisto-opintojen kehittäminen
- Yliopistojen kansainvälistyminen ja eurooppalaisen yhteistyön edistäminen
- Yliopistojen tulosohejauksen kehittäminen
- Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntaohjelman edistäminen
- Yliopistojen toiminnan, laadun ja vaikuttavuuden arvioiminen
- Terveysohjelman toimeenpano, lääkärikoulutus
- Yliopistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen
- Yliopistojen tulosohejauksen tueksi kehitetään KOTA-tulosohejausportaalia

5.5 Aikuiskoulutus

Koulutustason kohottaminen ja aliedustettujen ryhmien osallistumisen laajentaminen. Suunnataan aikuiskoulutuksen toimenpiteitä niin, että erityisesti vailla toisen asteen koulutusta olevan keski-ikäisen aikuisväestön koulutustaso nousee ja aikuiskoulutuksessa aliedustettujen ryhmien osallistuminen lisääntyy. Tavoitetta edistetään vuonna 2005 Noste-ohjelman toimeenpanolla sekä parantamalla saman kohderyhmän ja maahanmuuttajien mahdollisuuksia normaali-rahoitteiseen aikuiskoulutukseen

Työikäisen aikuisväestön osaamisen huollon ja uusintamisen tehostamiseksi kaikilla koulutustasoilla monipuolistetaan aikuisopiskeluun soveltuvia, aiemmat opinnot ja hankitun osaamisen hyväksilukevia ja koulutusresurssien käytön kannalta taloudellisia järjestelyjä sekä lisätään lisä- ja täydennyskoulutustarjontaa. Koulutuksen saavutettavuuden ja tasa-arvon parantamiseksi laajennetaan ja kehitetään etälukion, avoimen korkeakoulun ja verkko-opetuksen tarjontaa.

Vahvistetaan aikuiskoulutuksen järjestäjien toimintaedellytyksiä ja vakaata resurssikehitystä sekä parannetaan ohjausta ja tietopohjaa koulutuksen suuntaamiseksi yhteiskunnan muutoksen sekä aikuisväestön ja työelämän osaamistarpeiden mukaisesti. Tavoitetta edistetään vuonna 2005 toiminta- ja taloussuunnittelulla, tulossopimuksilla ja järjestämisluvilla, lainsäädännön kehittämällä ja valtionosuus- ja avustuspäätöksillä sekä tehostamalla aikuiskoulutuksen ennakoitua ja määrällistä suunnittelua.

Aikuiskoulutuksen laadun varmistamiseksi huolehditaan työelämän tutkintojärjestelmien sekä ammatillisten tutkintojen rakenteen toimivuudesta ja kehittämisestä, toimeenpannaan ja hyödynnetään aikuiskoulutusta koskevia arviointeja, kehitetään opetustoimen henkilöstökoulutuksen järjestämismuotoja sekä organisoidaan kattavan ja relevantin tilasto- ja seurantatiedon tuottaminen päätöksenteon ja kehittämistyön tueksi.

Parannetaan aikuisopiskelun infrastruktuuria, tiedotus- ja neuvontapalveluja, ohjausta ja taloudellisia tukitoimia elinikäisen oppimisen edellytysten sekä väestöryhmien ja alueiden välisen tasa-arvon lisäämiseksi. Tavoitetta edistetään vuonna 2005 huolehtimalla Opintoluotsin toimeenpanosta ja laajentamisesta, konkretisoimalla aikuisopiskelun ohjauksen toimenpiteet, valmistelemalla ja koordinoimalla aikuisopiskelun taloudellisten edellytysten kehittämistoimet, toimeenpanemalla aikuiskoulutuksen alueellisen vaikuttavuuden kehittämisuosituksia, edistämällä väestöryhmien yhdenvertaisuutta aikuiskoulutuksella ja -koulutuksessa, kohdentamalla toimenpiteitä kansalaisten tietoyhteiskuntavalmiuksien parantamiseen, toimeenpane-

malla aikuiskoulutuspolitiikkaa ja -opiskelua koskevia tutkimushankkeita ja kampanjoita sekä osallistamalla EU:n koulutus- ja rakennerahasto-ohjelmien, OECD-aktiviteettien ja pohjoismaisen yhteistyön hankkeiden valmisteluun ja hyödyntämiseen. Parannetaan aikuiskoulutusyksikön oman henkilökunnan osaamista ja työhyvinvointia.

- Noste-ohjelman toteutuminen, saman kohderyhmän ja maahanmuuttajien määrä aikuiskoulutuksessa
- Aikuisten opiskelu ja sen kehittämistoimet lukiossa, ammatillisessa perus- ja lisäkoulutuksessa, ammattikorkeakouluissa, yliopistoissa sekä verkko-opetuksen tarjonta ja käyttö
- Ammatillisen lisäkoulutuksen lainsäädäntö, järjestämisluvut ja rahoitusperusteet sekä vapaan sivistystyön rahoitusjärjestelmä ja uudet ohjausmuodot
- Ammatilliset ja työelämän tutkimukset, aikuiskoulutuksen arviointihankkeet, opetustoimen henkilöstökoulutusohjelmat, aikuiskoulutuksen tilastotuotanto sekä avoimen yliopiston ja täydennyskoulutuksen verkkopalvelut
- Aikuisopiskelun edellytyksiä ja tasa-arvoa koskevat hankkeet, tutkimushankkeet ja kansainvälinen yhteistyö

5.6 Tiedepolitiikka

Perustehtävänä jatketaan tiedepolitiikan toimialan tulosohjauksen kehittämistä. Edistetään ja vahvistetaan tiedepoliittista päätöksentekoa tukevaa tutkimustoimintaa sekä tilastointi- ja tietopalveluhankkeita. Kehitetään seurannan indikaattoreita.

Tiedepolitiikan tavoitteena on edistää tiedettä sekä turvata suomalaisen tieteen tason, vaikuttavuuden ja kansainvälisen näkyvyyden myönteinen kehitys. Innovaatiojärjestelmän toimijoiden yhteistyötä tiivistetään ja tutkimuksen kansainvälisiä, kansallisia ja alueellisia yhteistyöverkkoja vahvistetaan. Tutkimusjärjestelmän rakenteita kehitetään arviointien pohjalta. Julkisen tutkimusrahoituksen lisäysohjelmaa toteutetaan talousarvion sekä opetusministeriön ja Suomen Akatemian välisten tulossopimusten kautta. Tutkimustiedon käyttöä ja hyödyntämistä tehostetaan. Tieteen ja yhteiskunnan suhteita edistetään toimenpideohjelman pohjalta. Tutkimuksen laatua seurataan tutkimustoiminnan systemaattisella arvioinnilla. Suomen Akatemian toimintaa kehitetään kansainvälisen arvioinnin pohjalta. Vahvistetaan tutkijakoulujen kansainvälistymistä ja lisätään tutkijoiden kansainvälistä liikkuvuutta. Valmistellaan tutkijanuran kehittämisstrategia.

Suomen kansainvälistä tiedepoliittista yhteistyötä kehitetään edelleen. Edistetään Suomen tavoitteiden toteutumista EU:n puiteohjelmissa ja kehitettäessä eurooppalaista tutkimusaluetta.

Tutkimuksen tukipalvelujen korkean tason säilyminen ja palvelujen kehittäminen turvataan. Tavoitteena ovat laadukkaat tutkimusympäristöt, korkeatasoiset kirjasto- ja informaatiopalvelut, ajanmukaiset laitteistot, kehittyneet tietoliikenneyhteydet ja laskentapalvelut. Osallistutaan kansallisen infrastruktuuripolitiikan valmisteluun ja toimeenpanoon. Tietohuollon instituutioiden ja rakenteiden kehittämistä jatketaan. Valmistellaan Kansalliskirjaston toimialan laajentaminen. Tuetaan kirjastojen ja arkistojen aineistojen pitkäaikaissäilytystä ja digitointia

- Strategisen suunnittelun ja seurannan sekä tulosohjauksen kehittäminen
- Tutkimusrahoituksen lisäysohjelman toteuttaminen

- Tieteen edistäminen ja tutkimusjärjestelmän kehittäminen
- Kansainvälisen tiedepoliittisen yhteistyön kehittäminen
- Tutkimusympäristöjen, kirjasto- ja informaatiopalveluiden, laitteistojen, tietoliikenneyhteyksien ja laskentapalveluiden kehittäminen
- Tutkimuksen tietohuollon kehittäminen

5.7 Opintotuki

Tavoitteena on kehittää opintotukea opiskeluun kannustavaksi siten, että se mahdollistaisi päätoimisen opiskelun aikana muun toimeentuloturvan kanssa johdonmukaisesti toimivan ja riittävän toimeentulon.

- Opintotuen kannustavuuden ja riittävyyden kehittämiseksi laaditun ohjelman toimeenpano ja toteutumisen seuranta

6 Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikka

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto vastaa mainittuihin toimialoihin kuuluvien tehtävien hoitamisesta ja kehittämisestä kokonaisuutena. Se vaalii taiteen, kulttuurin, liikunnan ja nuorten elinolojen parantamisen arvoja yhteiskunnassa, perustelee ja tuo esille niiden merkitystä kansalaisten elämässä ja yhteiskunnassa sekä tukee ammattilaisten toimintaedellytyksiä ja kansalaistoimintaa näillä alueilla. Nuorisotyön yleinen johto ja kehittäminen sekä nuorisopoliittisten toimenpiteiden yhteensovittaminen valtionhallinnossa kuuluu opetusministeriölle.

Toimialan virastoja ja laitoksia ovat taiteen keskustoimikunta, valtion taidetoimikunnat ja alueelliset taidetoimikunnat, Valtion taidemuseo, Suomenlinnan hoitokunta, Museovirasto, Näkövammaisten kirjasto, Suomen elokuva-arkisto, Valtion elokuvatarkastamo ja elokuvavalautakunta sekä lääninhallitukset siltä osin kuin ne käsittelevät liikuntatointa, nuorisotointaa ja kirjastotointaa koskevia asioita. Lisäksi toimialalle kuuluvat Veikkaus Oy -nimistä valtionyhtiötä koskevat asiat.

Tulostavoitteet

Kulttuuripolitiikan toimialan tasa-arvokehitystä edistetään. Käynnistetään sukupuolivaikutusten arviointi ja tasa-arvokehityksen järjestelmällinen seuranta kulttuuripolitiikan toimialalla. Osallistutaan hallituksen tasa-arvo-ohjelman valmisteluun ja sen esittämiin toimenpiteisiin.

Valmistellaan kulttuurihallinnon arviointiohjelma seuraavalle TTS -kaudelle. Suunnataan sektoritutkimusta ja tiedontuotantoa tuloksellisuuden (tuottavuuden ja vaikuttavuuden) arviointia tukevaksi.

Toteutetaan kulttuuriviennin arvoa ja merkittävyyttä lisäävät toimenpiteet. Opetusministeriön, ulkoasiainministeriön sekä kauppa- ja teollisuusministeriön yhteinen Kulttuurivienti - hanke tukee hallituksen yrittäjyysstrategiaa ja globalisaatiostrategiaa sekä antaa uusia mahdollisuuksia työllisyysstrategian mukaiseen työllisyyden edistämiseen. Kulttuuriviennin ja kulttuuriyrittäjyyden edellytysten luominen ja tukeminen on asetettu opetusministeriön toimialan tavoitteeksi. Kulttuurivienti - hankkeen loppuraportissa esitetään organisaation kehittämistä, päällekkäisyyksien purkua sekä henkilöstöressurssien uudelleensuuntaamista ja koordinoitua.

- Kulttuuripolitiikan sukupuolivaikutusten arvioinnin seurannan kehittäminen
- Kulttuuri- liikunta- ja nuorisopolitiikan tiedontuotannon ja indikaattoreiden kehittäminen
- Luodaan kulttuurihallinnon arviointiohjelma
- Kulttuuri- liikunta- ja nuorisopolitiikan sektoritutkimuksen kehittäminen
- Opetusministeriön kulttuurivientihankkeen koordinointi yhteistyössä OPM:n kansainvälisestä toiminnasta vastaavien yksiköiden kanssa

6.1 Kehittämis- ja palveluyksikkö

Parannetaan luovan toiminnan, työn ja osaamisen edellytyksiä. Opetusministeriö käynnistää valmistelevan työryhmän esitysten ja siitä saatujen kommenttien perusteella varsinaisen luovuusstrategiatyön, joka toteutetaan kolmessa osiossa: luova ihminen, luovat ympäristöt ja luova talous. Kutakin osiota varten on nimetty työryhmä, ja lisäksi on nimetty strategiaprosessista kokonaisuudessaan vastaava yhteistyöryhmä. Tavoitteena on kiinnittää yhteiskunnan eri toimijoiden huomio luovuuden kasvavaan merkitykseen, lisätä luovuuteen liittyviä yksilöllisiä ja yhteisöllisiä voimavaroja sekä etsiä tasapainoa luovuuteen liittyvien yhteiskunnan kehittämismahdollisuuksien ja kasvavien kilpailu- ja tehokkuusvaatimusten välillä. Vuosi 2005 on aktiivisen työryhmätyöskentelyn aikaa.

Vahvistetaan kulttuurin asemaa alueellisena kehitystekijänä. Tuetaan aluekehitystä ja maaseudun elinvoimaisuuden säilymistä kulttuuripolitiikan avulla. - Huolehditaan Alueiden vahvuudeksi -toimenpideohjelman kehittämis ehdotusten eteenpäinviemistä taidetta ja kulttuuria koskevien ehdotusten osalta. Erityisesti tuetaan taiteen ja kulttuurin alueellisten palveluverkostojen kehittymistä ja vahvistumista yhteistyössä maakunnan liittojen ja alueellisten taidetoimikuntien kanssa tavoitteena kulttuuripalvelujen tarjonnan ja osallistumismahdollisuuksien lisääminen, kolmannen sektorin toimijoiden tukeminen sekä kulttuurialan yritystoiminnan edistäminen.

Viranomaisten ja muiden toimijoiden kesken kehitetään luovan osaamisen tuotteistamiseen ja kaupallistamiseen keskittyvää yrityshautomoverkostoa sekä perustetaan alueellisia kulttuurialan yrityshautomoita. Osallistutaan kulttuuriteemaryhmän työhön Maaseudun kulttuuriohjelman mukaisesti.

Osallistutaan opetusministeriön sähköisen asioinnin kehittämiseen harkinnanvaraisten valtionavustusprosessien kehittämisessä ja testaamisessa sekä pilotoidaan vuoden 2005 aikana valtionavustuspäätösten sähköinen allekirjoitus -toiminto ja päätösten saattamista käytettäväksi Lomake.fi - palveluun taiteen ja kulttuurin valtionavustusten osalta.

Toteutetaan taide- ja kulttuurisektorin virastoissa ja laitoksissa uudistettu palkkausjärjestelmä.

- Luovuusstrategiatyö
- Alueiden vahvuudeksi toimenpideohjelman kehittämis ehdotusten toteuttaminen
- Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osaston valtionavustushakemusten sähköisen toimintamallin ja -järjestelmän kehittäminen
- Kulttuurihallinnon virastojen käytössä uudet palkkausjärjestelmät

6.2 Taide- ja kulttuuriperintö

Valtioneuvoston taide- ja taiteilijapoliittisessa periaatepäätöksessä korostetaan jokaisen perusoikeutta taiteeseen; jokaisella on oltava mahdollisuus rikastuttaa taiteen ja kulttuurin avulla omaansa ja muiden elämää, nauttia laadukkaasta ympäristöstä ja vaalia kulttuuriperintöään. Moniarvoinen ja kulttuurisesti monimuotoinen yhteiskunta edellyttää, että nämä mahdollisuudet turvataan kaikille alueellisesta etäisyydestä, vähemmistöasemasta, vammaisuudesta tai muista syistä riippumatta. Kulttuurisia valmiuksia luodaan panostamalla taide- ja kulttuuriperintökasvatukseen sekä lastenkulttuuriin.

Taide- ja kulttuuripalveluista on voitava nauttia asuinpaikasta, toimintakyvystä ja varallisuudesta riippumatta. Tämä edellyttää tukea taide- ja kulttuurilaitosverkoston kehittämiseen sekä taiteilijoille luovaan taiteen harjoittamiseen. Myös kulttuuriperintöön liittyvien palveluiden ja aineistojen on oltava tasapuolisesti saatavilla.

Taide ja kulttuuri ovat tärkeitä yksilön lisäksi myös yhteisöille. Ne vaikuttavat ympäristön ja identiteetin rakentumiseen ja luovat mahdollisuuksia alueelliseen ja paikalliseen kehittämistyöhön sekä talouselämälle. Maamme teknologiavetoisessa kehittämissäpolitiikassa on jatkossa panostettava enemmän luovuuteen sekä taiteen ja kulttuurin saatavuuteen. Niiden merkitys kehityksen strategisena voimavarana on nähtävä verrannollisena tieteeseen; ne lisäävät osaltaan kilpailukykyä, vaikuttavat positiivisesti yritysten toimintaympäristöön ja niillä on myös huomattava taloudellinen itseisarvo.

Strategisesti toimiva päätöksenteko ja hallinto edellyttävät asianmukaisten seuranta- ja arviointijärjestelmien kehittämistä.

Pyritään luomaan suotuisat toimintaedellytykset taiteen ja kulttuurin kentän toimijoille (ammattitaitelijat, kansalliset taide- ja kulttuurilaitokset, ammatilliset teatterit, orkesterit ja museot, kuntien kulttuuritoimi, kulttuuri-instituutit, valtakunnalliset taide- ja kulttuurijärjestöt, muut kulttuurilaitokset ja -toimijat), turvaamaan kansalaisille mahdollisuus monipuolisiin ja laadukkaisiin kulttuurielämyksiin sekä edistämään kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä ja verkostoitumista.

- Taide- ja taiteilijapolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisääminen ja taiteilijoiden toiminnallisten edellytysten kehittäminen
- Alueellisen kulttuuritoiminnan vahvistaminen sekä alueellisten palvelujen parantaminen
- Lastenkulttuurin toiminnallisten ja taloudellisten edellytysten parantaminen
- Taiteen, kulttuurin ja kulttuuriperinnön saavutettavuuden edistäminen
- Kulttuuriperinnön digitoinnin edistäminen
- Teattereiden, orkestereiden ja museoiden valtionosuusjärjestelmän kehittäminen

6.3 Viestintäkulttuuri

Kirjastojen monipuolisten ja laadukkaiden palvelujen tuottaminen ja saatavuus varmistetaan. Kirjastostrategia 2010:n mukaisesti osana hallituksen tietoyhteiskuntaohjelmaa vahvistetaan kirjaston roolia tietoyhteiskunnan perustaitojen levittäjänä. Kirjastopalveluja, sähköistä asiointia ja oppijan tietuhoiltoa kehitetään yhteiseksi verkkopalveluksi. Uusia palveluja ja työmenetelmiä kehitettäessä käytetään hyväksi tekniikan antamia mahdollisuuksia. Tuetaan kirjaston roolia kirjallisuuden asiantuntijaorganisaationa. Osana lastenkulttuuripolitiikan toimintalinjauksia vahvistetaan kirjastojen mahdollisuuksia tukea lasten ja nuorten lukuharrastusta ja kirjastonkäyttöä. Tehdään suomalaista kirjastokonseptia tunnetuksi kansainvälisillä koulu-

tusohjelmilla ja kirjastoalan kokouksissa. Näkövammaisten kirjaston toiminnassa edistetään kirjaston verkkopalvelustrategian 1. vaiheen toteuttamista.

Tavoitteena on vahva ja kansainvälisesti kilpailukykyinen audiovisuaalinen kulttuuriteollisuus. Tuetaan kulttuurisesti vahvan ja omaäänisen, kansallisesti ja kansainvälisesti kilpailukykyisen audiovisuaalisen alan kehittymistä. Samalla otetaan huomioon uusien medioiden sisältöjen runsaudesta ja vuorovaikutteisuudesta sekä uusista jakelukanavista aiheutuvat tarpeet lisätä mediakasvatusta ja tarkastella väkivaltaviihdettä entistä kriittisemmin. Audiovisuaalisen alan säilymisen ja tutkimuksen mahdollistamiseksi toteutetaan televisio- ja radio-ohjelmien kattava arkistointi.

Suomalaisen tietoyhteiskunnan kehityksessä avainalueita ovat kulttuuri- ja sisältöteollisuus, kuten elokuva, televisio, radio, kustannustoiminta, musiikki, arkistot ja museot, sekä nuoriso, liikunta ja kulttuuri- ja luontomatkailu. Tietoyhteiskunnan olemassaolo perustuu keskeisiltä osin tiedon ja hyödyllisten palvelujen tuotantoon sekä sähköisen kaupankäynnin mahdollisuuksiin. Julkinen sektori toimii merkittävässä laajuudessa sekä tietoyhteiskuntapalvelujen tuottajana että niiden käyttäjänä. Tietoyhteiskuntakehityksen edistäminen on maailmanlaajuinen prosessi (WSIS, Tunis 2005).

Tekijänoikeuslainsäädäntöä ja -järjestelmää kehitetään ja mukautetaan digitaalisiin käyttömuotoihin ja tietoyhteiskunnan vaatimuksiin.

Toimeenpannaan opetusministeriön ensimmäinen taiteen ja kulttuurin Venäjä-toimenpideohjelma maiden välisen ruohonjuuritason kulttuuritoimijoiden vuorovaikutuksen lisäämiseksi ja kulttuuriviennin edistämiseksi. Käynnistetään ohjelmaan liitettävän Suomen ja Venäjän välisen ensimmäisen taiteen ja kulttuurin yhteistyöohjelman laadinta vuonna 2004 tehdyn rahoitustarvekyselyn pohjalta.

Edistetään pohjoista kulttuurista kumppanuutta osana EU:n ja Venäjän välisen 4. yhteistyön alueen, uuden Naapuruus- ja kumppanuusinstrumentin ja Pohjoisen ulottuvuuden toimintaohjelman 2004-2006 toimeenpanoa ja vahvistetaan kulttuurin painoarvoa alueneuvostojen toiminnassa sekä suomalaisessa ja yhteispohjoismaisessa lähialueyhteistyössä.

- Kirjastojen laajakaistayhteydet, ajantasaiset asiakaspäätteet ja käytön opastus
- Kuntien välinen yhteistyö kirjastotoiminnassa
- Lasten ja nuorten tietoverkko- ja kokeiluhankkeet
- Toteutetaan opetusministeriön audiovisuaalisen alan strategia ja toimintaohjelma vuodelle 2010
- Lapsiin kohdistuvan väkivaltaviihteen rajoittamista koskevan toimintaohjelman toteutus.
- Edistetään radio- ja televisioaineistojen arkistointimahdollisuuksien toteuttamista
- Vahvistetaan asteittain elokuvien tuotantorakenteita uhkaavan laittoman kopioinnin vastaisia toimenpiteitä
- Kehitetään kotimaisen elokuvan tukijärjestelmiä asteittain siten, että elokuvan rahoitus saavuttaa pohjoismaisesti vertailukelpoisen tason
- Kulttuuri tietoyhteiskunnassa strategia 2010:een sisältyvien toimenpide-ehdotusten toteuttaminen
- Tekijänoikeuslainsäädännön kehittäminen
- Tekijänoikeustietämyksen ja osaamisen lisääminen
- Tekijänoikeuspolitiikan kehittäminen
- Taiteen ja kulttuurin Venäjä-ohjelman ja ensimmäisen Suomen ja Venäjän välisen taiteen ja kulttuurin yhteistyöohjelman ja sen verkkoversion laadinta ja toimeenpano
- Toimeenpannaan 7.-10.10.2005 yhteistyössä Suomi-Venäjä-Seuran kanssa 6. suomalais-venäläinen kulttuurifoorumi Vologdassa

- Edistetään kulttuurista lähialue- ja naapuruusyhteistyötä tukemalla hankkeistusta ja kulttuurivientiä erityisesti Luoteis-Venäjän alueella
- Jatketaan työryhmän ohjauksessa pohjoisen kulttuurisen kumppanuuden edistämistä ja vaikutetaan EU:n ja Venäjän 4. yhteistyöalueen kulttuuriosuuden toimeenpanoon

6.4 Liikunta

Kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen ja osallisuuden lisääminen ovat tavoitteina. Osallistutaan hallituksen kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman toteuttamiseen tukemalla Kansalaisyhteiskunta 2006 toimikunnan liikunta-alan asiantuntijoiden verkostoitumista sekä osallistamalla sihteeristön valmistelutöihin. Edistetään paikallistasoisten yhteistoimintaverkostojen kehittymistä ja siihen liittyen kuntien ja seurojen välistä yhteistyötä. Kehitetään lasten, nuorten ja aikuisten osallistumismahdollisuuksia urheiluseuratoimintaan tavoitteena liikunta-aktiivisuuden lisääminen kaikissa ikäryhmissä. Parannetaan seuratoiminnan laatua vapaaehtoistoimijoiden, erityisesti ohjaajien ja valmentajien koulutusta kehittämällä. Aktivoidaan liikuntajärjestöjen olosuhdetyötä Liikuntapaikkarakentamisen Suunta -asiakirjan linjausten mukaisesti. Tuetaan liikuntajärjestöjen paikallistasoista toimintaa tukevia yhteistyöhankkeita kuten Hyvä Seura kokonaisuutta. Jatketaan liikuntajärjestöjen tulosperusteisen valtionavustusjärjestelmän kehittämistä niin, että se voidaan ottaa käyttöön vuonna 2007.

Tavoitteena on väestön hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn vahvistaminen koko elämänsäajan aikana. Lisätään väestön liikunta-aktiivisuutta ja vahvistetaan terveyden ja toimintakyvyn ylläpitämistä toteuttamalla yhteistyössä STM:n ja eri liikunta- ja kansanterveysjärjestöjen kanssa valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaista terveyttä edistävän liikunnan (TELI) ohjelmakokonaisuutta. Sen osana valmistellaan terveyttä edistävän liikunnan tutkimusohjelmaa. Päätetään TELI-ohjelman jatkotoimista vuoden 2005 jälkeen. Käynnistetään Kunnossa kaiken ikää -ohjelman kolmas viisivuotiskausi. Ohjelmakaudella painotetaan ikään-tyneiden ja erityisryhmien palvelujen tehostamista sekä laajempien hankekokonaisuuksien toteuttamista. Erityisliikunnan kehittämiskohteina ovat mielenterveyskuntoutujien kuntahanke ja keskisuurten kuntien integraatiohanke. Tuetaan liikuntapaikkarakentamis- ja koulutus-toimenpitein vaikuttavuusalueen tavoitteiden toteutumista. Liikuntalääketieteen keskusten arviointi valmistuu.

Tavoitteena on kansainvälinen menestys eettisesti kestävä huippu-urheilujärjestelmän pohjalta. Käynnistetään huippu-urheilutyöryhmän (HUPU) esitysten toimeenpano liikuntajärjestöjen ja liikunnan koulutuskeskusten kehittämishankkeina. Valmistellaan huippu-urheilutyöryhmän esitysten laaja-alaisempaa toimeenpanoa niin, että ne voidaan ottaa huomioon vuoden 2006 valtion talousarviovalmistelussa. Osallistutaan aktiivisesti UNESCO:n dopingvastaisen yleissopimuksen valmisteluun tavoitteena sen hyväksyminen Torinon talviolympialaisiin mennessä. Määritellään yhteiskunnan tuen perusteet merkittävälle arvokisahankkeille sekä selvitetään näiden yhteiskunnallisia vaikutuksia. Kehitetään nuorten urheilijoiden mahdollisuuksia urheilu-uran ja koulutuksen joustavaan yhdistämiseen. Tuetaan yleisurheilun MM-kisojen ja vammaisyleisurheilun EM-kisojen järjestelyjen onnistumista.

Suomalaisen liikuntapolitiikan johtamisjärjestelmää kehitetään. Jatketaan tiedolla johtamisen toimintatavan soveltamista sekä ohjaus-, arviointi- ja seurantajärjestelmien kehittämistä. Edistetään tieteellisen tiedon hyödyntämistä päätöksenteossa kehittämällä tiedon välittymistä koskevia toimintatapoja tieteellistä tutkimustietoa tuottavien tahojen kanssa. Toteutetaan meta-analyysit lasten ja nuorten liikunnasta, liikunnan kansalaistoiminnasta sekä liikunnan taloudesta. Toteutetaan kansalaisten liikuntainfo -palvelun pilottikokeilu sekä päätetään jat-

kotoimista. Toteutetaan valtion tilintarkastajien v. 2002 kertomuksen edellyttämä liikunnan koulutuskeskusten arviointi. Kehitetään sukupuolivaikutusten arviointimenettelyn edellyttämää tilastointia ja tietotuotantoa. Toteutetaan yhteistyössä Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n sekä Suomen Gallupin kanssa Suuri kansallinen liikuntatutkimus osana liikuntajärjestöjen tulosohjausta.

- Paikallistason Hyvä Seura kokonaisuus
- Ohjaaja- ja valmentajakoulutuksen kehittäminen
- Terveystta edistävän liikunnan (TELI) ohjelman toteuttaminen
- Kunnossa Kaiken Ikää (KKI) ohjelman toteutus
- Kuntien erityisryhmille järjestämän liikunnan kehityksen seuranta
- Huippu-urheilutyöryhmän toimenpiteiden seuranta
- Antidoping työn seuranta
- Sukupuolivaikutusten arviointimenetelmien kehittäminen
- Meta-analyyseiden toteuttaminen lasten ja nuorten liikunnasta, liikunnan kansalaistoiminnasta sekä liikunnan taloudesta
- Kansallisen liikuntatutkimuksen toteuttaminen

6.5 Nuorisopolitiikka

Nuorisotyötä ja -politiikkaa säättävä uusi nuorisolaki valmistellaan valtioneuvoston käsittelyyn. Lakiehdotus on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistuntokaudella 2005 ja sen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2006 alussa. Hallitusohjelmaan liittyvän lakiuudistuksen lähtökohtana on nuorisotyön ja nuorisopolitiikan aikaisempaa selkeämpi määrittely ja siihen liittyen nuorisopoliittisen kehittämisohjelman käyttöönotto. Samassa yhteydessä uudistetaan myös hallitusohjelmaan liittyen nuorisojärjestöjen avustusperusteet.

Nuorten työpajatoimintaa kehitetään ja vakiinnutetaan siten, että työpajapalvelut ovat riittävästi työttömien nuorten saavutettavissa maan eri osissa. Kehitystyö linjataan vuonna 2004 valmistuneen nuorten työpajatyöryhmän rahoitusmalliehdotusten mukaisesti. Samalla kehitetään yhteistyössä lääninhallitusten, valtakunnallisen työpajayhdistyksen ja Kuntaliiton kanssa työpajatoiminnan ja sen vaikuttavuuden seuranta- ja arviointijärjestelmää.

Koululaisten iltapäiväkerhotoimintaa tuetaan nuorisotyömäärärahoihin lääninhallitusten kautta. Tuki suunnataan 3.-9. -luokkalaisille. Tuen piiristä jäävät pois 1.-2. -luokkalaiset, joiden iltapäivätoimintaan osoitetaan valtionosuutta syksystä 2004 lähtien. Uuden järjestelmän toimivuudesta tulee antaa selvitys eduskunnalle keväällä 2006. Vuoden 2005 iltapäivätoiminnasta kerätään perusteelliset tiedot yhteistyössä opetushallituksen, lääninhallitusten sekä koululaisten iltapäivätoimintaan osallistuvien kansalaisjärjestöjen kanssa. Tavoitteena on selvittää valtion tukijärjestelmien vaikutus iltapäivätoiminnan kehitykseen sekä arvioida tämän toiminnan vaikuttavuutta.

Nuorisotyön peruspalvelujen arviointijärjestelmää kehitetään yhteistyössä Kuntaliiton, lääninhallitusten, nuorisosiain neuvottelukunnan ja nuorisotutkimusverkoston kesken siten, että eri tahoilla kertyvistä tiedoista luodaan yhtenäinen tiedosto, johon kerätään toiminnan vaikuttavuuden arvioinnin kannalta olennaisimmat tiedot. Tämä tiedosto linkitetään muun muassa Kuntaliiton ylläpitämään ns. kuntakorttijärjestelmään.

Osallistutaan EU:n nuorisopolitiikan valmisteluun. Euroopan unionissa valmistellaan uutta nuorisotoimintaohjelmaa (Youth in Action) vuosille 2007-2013. Ohjelman päätöksen loppuunsaattaminen ajoittunee Suomen puheenjohtajuuskaudelle 2006. Tämä korostaa

vuonna 2005 ohjelman valmisteluun panostamisen tärkeyttä. Vuoden 2005 aikana toimeenpannaan Suomessa EU:n yhteisiä tavoitteita nuorten osallistumisen, nuorisotiedotuksen, nuorisotutkimuksen sekä vapaaehtoistoiminnan osalta sekä raportoidaan komissiolle osallistumista ja tiedotusta koskevien yhteisten tavoitteiden kansallisesta toimeenpanosta.

- Nuorisotyölain uudistaminen
- Nuorten työpajatoiminta
- Koululaisten iltapäivätoiminta
- Nuorisotyön peruspalvelujen arviointityö
- Nuorisotoimintaohjelman (Youth in Action) valmistelu

7 Kirkollisasiat

Toimialalla hoidetaan kansankirkkoja ja uskonnollisia yhdyskuntia koskevat asiat, uskonnonvapausasiat, hautaustoimen yleinen järjestäminen ja sotavainaja-asioiden viranomaistehtävät. Toimialan virastona on Suomen ortodoksinen kirkollishallitus.

Tulostavoitteet

Opetusministeriön tavoitteena on turvata suotuisat toimintaedellytykset evankelis-luterilaiselle kirkolle, ortodoksiselle kirkkokunnalle ja muille uskonnollisille yhdyskunnille, edistää mahdollisuuksia uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen sekä muilla tavoin edistää uskonnonvapauden toteutumista. Pääasiallisena keinona on kirkollisasioiden toimialan lainsäädännön valmistelu. Tavoitteena on kansankirkkojen itsehallinnon vahvistaminen niiden sisäistä toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa. Lisäksi toimialaan kuuluu hautaustoimen yleinen järjestäminen. Lähtökohtana on uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden sekä arvokkuuden ja kunnioittavuuden toteutuminen hautaustoimessa.

Vuoden 2005 aikana uudistetaan ortodoksista kirkkokuntaa koskeva lainsäädäntö. Uudistuksella pyritään mm. vahvistamaan kirkon itsehallintoa sen sisäistä toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa, kehittämään kirkon päätöksentekoa ja hallintoa nykyistä selkeämmäksi, tehokkaammaksi ja joustavammaksi.

- Ehdotus rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien valtionavustusjärjestelmäksi valmistuu vuonna 2005
- Hautaustoimen lainsäädäntöuudistuksen seurantaraportti valmistuu vuoden 2005 lopussa
- Kirkollinen lainsäädäntö valmistellaan tehokkaasti ja viivytyksettä sekä huolehditaan kirkollishallintoon liittyvistä yleishallintotehtävistä
- Hallituksen esitys laiksi ortodoksisesta kirkosta valmistuu syysistuntokaudella 2005

8 Opetusministeriön yleishallinto

Ministeriön yleishallinnosta ja yhteisistä tehtävistä vastaavat kansliapäällikkö, hallintoyksikkö, talousyksikkö, tietopalveluyksikkö, kansainvälisten asiain sihteeristö sekä viestintäyksikkö. Lisäksi ovat linjahallinnosta erilliset sisäiset tarkastajat.

Hallintoyksikkö vastaa yleishallintotehtävistä ministeriössä ja hallinnonalalla, tulossuunnittelun yhteensovittamisesta, johdon tukitehtävistä, henkilöstöhallinto- ja henkilöstön kehittämistehtävistä sekä työterveys- ja työhyvinvointiasioista, henkilöstötilinpäätöksen laatimisesta, asian- ja asiakirjahallinnosta työmarkkina-asioiden yhteensovittamisesta, virastopalveluista ja materiaalihallinnosta, valmiussuunnittelusta ministeriössä ja hallinnonalalla, turvallisuusasioista ministeriössä. Hallintoyksikkö osallistuu lisäksi ministeriön hallinnonalan ohjaukseen toimitilakysymysten ja -hankkeiden asiantuntijana.

Talouslyksikkö tukee ministeriön toimintaa yhteen sovittamalla ministeriön hallinnonalan toiminnan ja talouden suunnittelua ja seurantaa sekä huolehtimalla ministeriön taloushallintotehtävistä. Talouslyksikkö valmistee yhteistyössä ministeriön osastojen kanssa ministeriötä koskevat taloudelliset suunnitelmat ja selvitykset. Yksikkö vastaa taloussuunnittelutehtävistä, tilivirastotehtävistä, tilinpäätöksestä, palkanlaskennasta, maksupisteiden taloudenhoidon valvonnasta sekä tilijaottelun ja valtion tilinpäätöskertomusosuuden laadinnasta, tarkastustoimesta ja hallinnonalan EU-rakennerahastotoiminnan ja aluekehitystoiminnan koordinoimisesta. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien hallinnon yhteensovittamisesta huolehtii kunnallistalouden ja hallinnon ryhmä.

Kansainvälisten asiain sihteeristö huolehtii kansainvälisten suhteiden kehittamisestä, yhteensovittamisesta ja seurannasta sekä ministeriön johdon ja muun ministeriön avustamisesta kansainvälisissä asioissa sekä ministeriön kansainvälisen toimintaympäristön arvioinnista ja ennakoinnista sekä ministeriön yhteisistä EU-palveluista. Kansainvälisten asian sihteeristön ohjauksessa on Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti.

Tietopalveluyksikkö tukee ministeriön toimintaa huolehtimalla ministeriön tietoteknisistä toimintaedellytyksistä ja kehittämällä tietojärjestelmien ja tietotekniikan hallintaa, käyttöä ja palvelevuutta sekä hankkimalla, tallentamalla ja välittämällä ministeriön toimialaan kuuluvaa kirjallisuutta ja tietoa.

Viestintäyksikkö huolehtii yhteisöviestinnästä, julkaisutoiminnan koordinoimisesta ja sidosryhmätyöstä.

Tulostavoitteet

8.1 Hallinto

Päivitetään opetusministeriön strategia 2015. Päivityksessä otetaan huomioon mm. globalisaatioselvitys, tulevaisuusselonteko, delegointi- ja alueellistamishankkeet sekä tuottavuusohjelma. Edistetään opetusministeriön arvojen toteutumista ministeriön toimintakulttuurissa.

Opetusministeriössä jatketaan hankintatoimen kehittämistä hallinnonalan hankintastrategian mukaisesti. Tavoitteena on tehostaa hankintatoimen prosesseja, aikaansaada kustannussäästöjä kohdentamalla resursseja ydintoimintoihin liittyviin hankintoihin sekä vähentää päällekkäistä työtä ja hyödyntää volyymietuja.

Huolehditaan yleishallintotehtävistä ja hallintopalveluista tehokkaasti. Kehitetään ministeriön asiakirjallisen tiedon hallintaa. Integroidaan arkistonmuodostussuunnitelma ministeriön diaariin ja elektroniseen arkistoon. Edistetään IDA:n käyttöä hankkeiden sekä sisäisten pöytäkirjojen, muistioiden ja muun valmisteluaineiston säilytyspaikkana. Osallistutaan ministeriön tulossuunnittelun ja ohjausprosessien kehittämiseen.

Opetusministeriön jaksotetun toimitilahankkeen toteutusta jatketaan siten, että kaikissa vaiheissa tuloksena on terveellinen ja turvallinen sekä tuottavuutta ja yhteisöllisyyttä tukeva toimintaympäristö. Ylläpidetään tehokkaita ja laadukkaita palveluita.

Huolehditaan tehokkaasti opetusministeriön henkilöstöhallinnon ja henkilöstöpolitiikan toteuttamisesta. Selvitetään mahdollisuuksia yksinkertaistaa ja tehostaa henkilöstöhallinnon prosesseja. Jatketaan opetusministeriön uuden palkkausjärjestelmän toteuttamista ja kehittämistä. Arvioidaan palkkausjärjestelmän toimivuutta. Varaudutaan opetusministeriön henkilöstön ikärakenteen muutokseen ja muuttuviin tehtäviin strategisella henkilöstösuunnittelulla sekä henkilöstövoimavarojen kehittämisellä.

Jatketaan työyhteisön, henkilöstön, johtamisen ja henkilöstöpolitiikan suunnitelmallista kehittämistä valtioneuvoston henkilöstöpoliittisen periaatepäätöksen, opetusministeriön henkilöstöohjelman, ns. ikäohjelman ja henkilöstöpoliittisen tasa-arvosuunnitelman mukaisesti. Kehitetään henkilöstöä ja sen kehittämistä koskevaa tilastointia ja arviointia tukemaan strategisen henkilöstösuunnittelun tavoitteiden toteuttamista.

Kehitetään työhyvinvointia osana johtamista ja työpaikan arkea. Tuetaan ja edistetään henkilöstön osaamista, työkykyä sekä hyvinvointia opetusministeriön työhyvinvointisuunnitelman ja Valtiokonttorin KAIKU-ohjelman mukaisesti henkilöstön ikärakenteen muutokseen varautuen ja ottaen huomioon erityisesti ikääntyvien tarpeet ja työkyvyttömyyden ehkäisy. Käynnistetään vuosittaiset kehittämistoimenpiteet työilmapiiribarometrin osoittamien tulosten perusteella.

Suoritetaan oppilaitosrakentamisen valtionosuus- ja avustustehtävien delegoinnin valmis-televat toimenpiteet, jotta delegointi voidaan toteuttaa vuoden 2006 alusta. Panostamalla rakentamisen kehittämistoimintaan kehitetään informaatio-ohjauksen välineitä. Näillä toimenpiteillä muutetaan asioiden käsittelyä ministeriössä strategiseen suuntaan.

Käsitellään oppilaitosten perustamishankkeiden valtionapuasias valtuuksien ja määrärahojen rajoissa siten, että valtion suunnitelmiin sisältyvistä hankkeista on mahdollisuuksien mukaan päätökset tehty ennen koulutuksen järjestäjien suunnitelmien mukaista aloitusajankoh-
taa.

- Opetusministeriön strategian 2015 päivitys ja arvojen toteutuminen opetusministeriön toimintakulttuurissa

- Ministeriön hankintatoimen organisoinnin toteutuminen ja hankintastrategian kytkeminen virastojen ja laitosten tulossopimuksiin
- Yleishallintoa ja hallintopalveluja koskeva asiakaspalaute
- Sähköisten asiakirjapalveluiden kehittämishankkeen eteneminen
- Ohjauksen tehostuminen
- Henkilöstöhallinnon prosessien tehostaminen
- Palkkausjärjestelmän toimivuuden arviointi ja kehittäminen
- Henkilöstöohjelman, ikäohjelman ja tasa-arvosuunnitelman toteutuminen
- Henkilöstöä ja sen kehittämistä koskevan tilastoinnin ja arvioinnin kehittäminen
- Johtamisen ja henkilöstön osaamisen kehittämishankkeiden toimeenpano
- Työyhteisö- ja työhyvinvointihankkeiden toimeenpano (ml. työilmapiiribarometrin jatkotoimenpiteet)
- Yliopistolaitoksen toimitilastrategian toimeenpano yliopistojen tulosohjauksen välityksellä sekä ministeriön hallinnonalan toimitilastrategian valmistelun käynnistäminen ministeriön ja hallinnonalan muiden laitosten kesken
- Oppilaitosrakentamisen kehittämistehtävien ja ohjauksen muuttuminen strategisen tason ja informaatio-ohjauksen suuntaan
- Oppilaitosrakentamisen valtionosuus- ja avustustehtävien delegoinnin valmistelun toteutuminen
- Ministeriön vaikuttamisen lisääntyminen kiinteistö- ja rakennusstrategiahankkeiden välityksellä hallinnonalan toimintoja tukevien toimintaympäristöjen laadun parantamiseen.
- Asioiden käsittely ja valtuuksien käyttö määräajassa
- Ministeriön toimitilahankkeen eteneminen

8.2 Taloushallinto ja EU-rakennerahastot

Osallistutaan valtioneuvoston menokehyspäätöksen, talousarvioesityksen ja lisätalousarvioesitysten valmisteluun. Laaditaan hallinnonalan osuus valtion tilinpäätöskertomukseen sekä muita hallinnonalan taloutta koskevia selvityksiä. Valmistellaan hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma ja talousarvion tilijaottelu. Esitellään arviomäärärahojen ylitysluvat.

Kehitetään talousarvion rakennetta yhteistyössä osastojen ja valtiovarainministeriön kanssa. Osallistutaan rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmäuudistuksen valmisteluun.

Tarkastetaan opetusministeriön myöntämien valtionavustusten käyttämistä koskevat selvitykset: yleisavustuksia koskevat selvitykset ennen seuraavan vuoden avustusten myöntämistä, erityisavustuksia koskevat selvitykset mahdollisimman ajantasaisesti ja rakennusavustusten hankeselvitykset välittömästi niiden saavuttua. Tarkastetaan taiteen keskus toimikunnan yhteisöille myöntämien valtionavustusten käyttämistä koskevat selvitykset mahdollisimman ajantasaisesti. Karhutaan puuttuvat selvitykset. Tarkastetaan opetusministeriön päättämien rakennerahastohankkeiden maksatushakemukset mahdollisimman ajantasaisesti ja tehdään maksatuspäätökset. Osallistutaan sähköisen valtionavustusprosessin suunnitteluun ja kehittämiseen.

Osallistutaan opetusministeriön talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusmallin käyttöönottoa koskevaan selvitystyöhön. Paperittoman kirjanpidon käyttöönottoon liittyen maksupisteiden osalta toteutetaan ostolaskujen sähköinen kierrätys ja arkistointi. Otetaan käyttöön verkkolaskut. Valmistellaan tositteiden sähköisen käsittelyn ja arkistoinnin laajentamista. Otetaan käyttöön uusi sähköinen matkalaskujen käsittelyjärjestelmä Persona Travel sekä matkatoimistojen laskujen koneelliset liittymät. Raindance-taloudenohjausjärjestelmän raporttien hyväksikäyttöä parannetaan. Selvitetään sisäisen valvonnan edellyttämät toimenpiteet

maksumääräyskäytännöstä luopumisen toteuttamista varten.

Toteutetaan tuloksellisuusseurantaan liittyvän kustannusseurannan edellyttämät kirjanpidoilliset toimenpiteet ja osallistutaan mahdollisen työajanseurantajärjestelmän toteuttamiseen.

Vuoden 2005 tilinpäätöksen valmistelua aikaistetaan ottaen huomioon, että lopullisen tilinpäätöksen tulee olla valmis 15.3.2006 mennessä.

Tavoitteena on hallinnonalalle kohdistettujen resurssien täysimääräinen hyödyntäminen. Jatketaan yhteisöaloiteohjelmien toimeenpanoa. Huolehditaan päättyneiden projektien tulosten levittämisestä ja hyvien käytänteiden juurruttamisesta sekä ohjelmakauden 2000-2006 sulkemiseen valmistautumisesta. Edistetään ohjelmakauden 2000-2006 arviointia.

Osallistutaan ohjelmakauden 2007-2013 (Agenda 2007) kansalliseen ja EU-tason valmisteluun sekä Twinning-tehtäviin uusien EU-maiden ja EU-hakijamaiden valmiuksien kehittämiseksi. Osallistutaan hallinnonalan aluepoliittiseen suunnitteluun sekä maakuntaohjelmien ja toteuttamissuunnitelmien laadinnan ohjaukseen.

Huolehditaan ministeriön aluekehitystoiminnan koordinoinnista ja erityisesti aluekehittämislain mukaisen alueiden kehittämistä koskevan hallinnonalakohtaisen suunnitelman valmistelusta ministeriössä. Huolehditaan ohjelmakauden 2000-2006 EU:n rakennerahasto-ohjelmien tehokkaasta toimeenpanosta ja koordinoinnista yhteistyössä keskushallinnon ja alue-tason toimijoiden kanssa.

- Talousarvion rakenteen kehittäminen
- Valtionapuseelvitysten tarkastuksen ajantasaisuus
- Paperittoman kirjanpidon käyttöönotto
- Uuden kustannuslaskentajärjestelmän toteuttaminen
- Taloushallinnon palvelukeskuksellia koskevan selvityksen laadinta
- EU:n rakennerahasto-ohjelmien 2000-2006 toteuttaminen
- Aluekehitystoiminnan koordinointi

8.3 Kunnallistalous

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien hallinnon yhteensovittamisesta huolehtii kunnallistalouden ja hallinnon ryhmä. Yhteen sovitetaan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusjärjestelmän ylläpitoon ja kehittämiseen sekä muutoin kuntien talouteen ja hallintoon liittyviä asioita.

Valmistellaan valtioneuvoston asetus seuraavan vuoden keskimääräisistä yksikköhinnoinnista. Koordinoidaan osastojen seuraavan vuoden yksikköhinta- ja suoritepäätösten valmistelua. Käsitellään yksikköhintojen tarkistamistarpeet.

Valmistellaan opetusministeriön päätös opetus- ja kulttuuritoimintaa varten seuraavaa vuotta varten myönnettävästä valtionosuudesta ja rahoituksesta. Valmistellaan päätökset kyseessä olevan vuoden rahoituksen oikaisemisesta ja tarkistamisesta.

Huolehditaan opetusministeriön, Opetushallituksen, Tilastokeskuksen ja Suomen Akatemian välillä solmitun tietopalvelusopimuksen talousaineiston rahoittamisesta. Huolehditaan lakisääteisten neuvottelujen järjestämisestä Suomen Kuntaliiton kanssa. Koordinoidaan rahoitusjärjestelmään liittyvää tiedotus- ja neuvontatoimintaa.

Tuetaan Opetushallitusta ja Tampereen yliopiston tietokonekeskusta laskelmien ja selvitysten tuottamisessa.

Osallistutaan kuntien valtionosuusjärjestelmän kehittämistyöhön yhteistyössä muiden ministeriöiden ja Suomen Kuntaliiton kanssa. Huolehditaan tässä yhteydessä opetus- ja kult-

tuuritoimen rahoitusjärjestelmän erityispiirteiden huomioonottamisesta. Osallistutaan peruspalveluohjelman laadintaan.

- Rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän uudistaminen
- Peruspalveluohjelman laadinta

8.4 Kansainvälisten asiat

Vaikuttaminen laajoihin horisontaalisiin asiakysymyksiin opetusministeriön hallinnonala koskevissa kansainvälisissä asioissa. Laajojen horisontaalisten asiakokonaisuuksien keskitetty seuraaminen ja varhainen vaikuttaminen Suomen kansalliseen kannanmuodostukseen on erittäin tärkeää.

Vuoden 2005 osalta tärkeimmät asiakokonaisuudet ovat: Agenda 2007 -prosessi; Lissabonin strategia; yleishyödylliset palvelut; kulttuuridiversiteetti; kestävä kehitys ja tietoyhteiskuntakehitys. Kaikkien näiden osalta on tavoitteena saada opetusministeriön hallinnonalan näkemykset osaksi Suomen kantoja ja edistää siten hallinnonalan kokonaisuutta. Lisäksi nämä asiakokonaisuudet ovat esillä useissa eri järjestöissä, jonka vuoksi kantojen koordinaation merkitys on suuri.

Vaikuttavuuden lisääminen kansainvälisissä järjestöissä ja prosesseissa. Kansainvälisen vaikuttavuuden lisäämiseksi luodaan lyhyet strategiat tai vaihtoehtoisesti arvioidaan toiminnan vaikuttavuutta ja mahdollisuuksia sen lisäämiseen opetusministeriön kannalta tärkeissä kansainvälisissä järjestöissä ja foorumeilla (EN, Unesco, ICCROM, WIPO, OECD, EU/komisio, parlamentti). Samalla kartoitetaan Suomen EU-puheenjohtajuuskauden aiheuttamat mahdolliset lisätarpeet ja mahdolliset tarpeet tarkistaa järjestöihin käytettyä työaikapanostusta ja/tai asiantuntijoiden sijoittumista esim. Suomen edustuston yhteyteen tai ko. järjestöön.

Edistetään YK:n Vuosituhattulistuksen päämääriä ja siihen kirjattujen kansainvälisten kehitystavoitteiden sekä Education for All (EFA)-prosessin toteutumista vahvistamalla edelleen kehitysyhteistyön koulutus-, tiede- ja kulttuurialan institutionaalista yhteistyötä erityisesti opetusministeriön ja ulkoasiainministeriön välillä ja edistämällä EFA-rahoituksen järjestelmällisyyttä ja ennakoitavuutta yhteistyössä ulkoasiainministeriön kanssa.

Vaikutetaan globaalissa kehityskeskustelussa yhä keskeisemmän sijan saaneeseen kulttuurien väliseen dialogiin eri prosessien kautta.

Opetusministeriön hallinnonalan vaikuttavuuden lisäämiseksi ja toiminnan ennakoitavuuden parantamiseksi vaikutetaan Euroopan unionissa uuden Euroopan parlamentin ja komission myötä euroedustajiin (niin suomalaisiin kuin muun maalaisiin), Euroopan parlamentin poliittisiin ryhmiin sekä komission virkamiehiin ja eri kabinetteihin.

Vastataan syksyllä pidettävän Unescon 33. yleiskokouksen valmistelusta ja Suomen kantojen koordinoinnista EU- ym. koordinaatiota varten ja osallistutaan läntisen Euroopan (vaaliryhmä I) puheenjohtajuuskoordinaatioon. Vaikutetaan hyväksyttävän ohjelma- ja budjetti-asiakirjan valmisteluprosessiin. Ennakkovaikuttamisessa keskitytään erityisesti kulttuurisältöjen ja taiteellista ilmausta koskevan kansainvälisen yleissopimuksen muotoiluun. Osallistutaan yleissopimuksen luonnosteluryhmän ja hallitustenvälisen asiantuntijakokouksen istuntoihin sekä bioetiikan normeja koskevan julistuksen muotoiluun. Lisäksi osallistutaan aktiivisesti Unescon käynnissä olevaan reformityöhön järjestön toiminnan tehostamiseksi.

Vaikutetaan Suomen EU-puheenjohtajuuskauden 2006 valmistelussa Suomen yleisiin linjauksiin niin teemojen ja sisältöjen kuin resursoinnin ja käytännön järjestelyjenkin osalta siten, että opetusministeriön ja sen hallinnonalan näkemykset tulevat asianmukaisesti esille.

Valmistaudutaan puheenjohtajuuskauden laadukkaaseen toteutukseen opetusministeriön oman sektorin osalta. Tärkeimpinä sisältöalueina ovat Lissabonin strategian edistäminen sekä koulutus-, kulttuuri-, nuoriso-, media- ja tutkimusohjelmien uusiminen. Ministeriö vastaa myös osaltaan oman sektorinsa kokousten järjestämisestä.

Tavoitteena on turvata opetusministeriön kantojen näkyvyys ja koherenssi eri valmistelu- prosesseissa sekä luoda tehokas sisäinen valmistelukoneisto, joka turvaa koordinaation, talon henkilöresurssien mahdollisimman järkevän käytön toimivan työnjaon kautta ja hyvän tiedonkulun talon sisällä. Tavoitteena on niin ikään varmistaa kokousten laadukas valmistelu Suomessa sekä toimiva sisäinen tiedotus ja koulutus.

Kartoitetaan opetusministeriön kansainvälisen toiminnan periaatelinjaukset Aasian maiden kanssa, erityispainotuksena Kiina, valmistelemalla opetusministeriön Aasia-toimenpideohjelma. Suomessa pidetään syksyllä 2006 EU- ja ASEM-maiden huippukokous ASEM 6, joka ajoittuu Suomen EU-puheenjohtajuuskauteen. Koordinoidaan huippukokouksen valmisteluun liittyviä asioita sekä valmistellaan hallinnonalan ASEM-kannanottoja ja -teemoja.

EU-Venäjä -suhteiden yleistavoitteena on luoda EU:n ja Venäjän välinen neljän yhteisen alueen strategia keinoksi toteuttaa yhteistyötä puheenjohtajuuskausia pitemmällä aikavälillä. Neljän alueen toimintasuunnitelmien/tiekarttojen työstämistä jatketaan vuonna 2005. EU-Venäjä -yhteistyöhön liittyy olennaisesti myös eurooppalainen naapuruus- ja kumppanuus-instrumentti ENPI, joka tulee käynnistyessään olemaan keskeinen EU-Venäjä -yhteistyön rahoituslähde. Vuonna 2005 tavoitteena on jatkaa ENPI:n muotoutumisen seuranta ja pyrkiä varmistamaan opetusministeriön sektorin näkyvyys ja kattavuus ENPI:ä koskevan valmisteluprosessin eri vaiheissa.

Opetusministeriön strategian tavoitteena on jatkaa Suomen aseman vahvistamista laajalajaisen, korkeatasoisen ja kansainvälisesti kiinnostavan Venäjän tuntemuksen ja tietotaidon maana.

Koordinoidaan Suomi, Venäjä ja kansainvälinen yhteistyö -toimintaohjelman toimeenpanoa opetusministeriössä osana ministeriön kokonaisstrategiaa. Sukukansaohjelmaa kehitetään tehtävän arvioinnin tulosten pohjalta.

Vaikutetaan hallinnonalan Venäjää koskeviin yleisiin linjauksiin siten, että opetusministeriön näkemykset tulevat asianmukaisesti esille.

EUTORI- järjestelmää kehitetään toiminnallisemmaksi, käyttäjäystävällisemmäksi, nopeammaksi ja EU-asoiden valmisteluprosessia mahdollisimman hyvin tukevaksi ottamalla käyttöön EUTORI 2 -järjestelmä sekä kouluttamalla käyttäjät vuoden 2005 aikana. EU-arkistonmuodostussuunnitelmaa kehitetään sähköisen arkistoinnin osalta ottamalla käyttöön EU-AMS vuonna 2005.

- Vaikuttaminen laajoihin horisontaalisiin asiakysymyksiin
- Vaikuttavuuden lisääminen kansainvälisissä järjestöissä ja prosesseissa
- Unescon 33. yleiskokouksen valmistelu
- Suomen EU-puheenjohtajuuskauteen 2006 valmistautuminen
- Opetusministeriön Aasia-toimenpideohjelman valmistelu ja ASEM 6 -huippukokoukseen valmistautuminen
- EU-Venäjä -yhteistyön kantojen valmistelu ja opetusministeriön Venäjä-toimintaohjelman toimeenpanon koordinointi
- EUTORI 2 -järjestelmän käyttöönotto ja sähköisen EU-arkistoinnin kehittäminen

8.5 Tietopalvelut

Edistetään verkkopalvelu- ja verkkotoimintastrategian mukaisesti verkkotoiminnan onnistumisen edellytyksiä osaamista, toimintatapoja, tiedonhallintaa ja tiedon hyödyntämistä parantamalla. Aloitetaan henkilöstön osaamista ja tiedon hyödyntämistä tukevan valmennusohjelman toteuttaminen ja perehdyttäminen sähköisten tiedonlähteiden käyttöön.

Edistetään sähköistä asiointia opetusministeriön valtionavustusprosessissa lisäämällä sähköisiä osuuksia ja testaamalla niiden toimivuus. Tällaisia osuuksia ovat: yhteisön tunnistautuminen sirullisella henkilökortilla (HST), useamman kuin yhden allekirjoituksen käyttö hakemuksissa ja päätöksissä, esitäyttötietojen siirto hakemuslomakkeelle, verkkolomakkeiden suunnittelu ja toteuttaminen, hakemustietojen siirto opetusministeriön taustajärjestelmiin ja sähköisten päätösten saattaminen saataville Lomake.fi-palveluun.

- Sähköisten toimintatapojen valmennusohjelman mukaisten tilaisuuksien ja perehdyttämisen toteutuminen
- Valtionavustushakemusten sähköisten osuuksien lisäämisen ja testaamisen toteutuminen

8.6 Viestintä

Sisäistä ja ulkoista viestintää suunnitellaan ja kehitetään yhteistyössä johdon, osastojen ja yksiköiden kanssa. Viestinnän vaikuttavuuden seuranta kehitetään ja viestintästrategia päivitetään. Ulkoisten www-sivujen uudistus jatkuu. Uudet suomen-, ruotsin- ja englanninkieliset sivut otetaan käyttöön 2005. Sisäpihaa kehitetään sisäisen viestinnän kanavana yhteistyössä tietopalveluyksikön kanssa. Viestinnän ruotsinkielistä palvelua kehitetään.

- Uudet suomen-, ruotsin- ja englanninkieliset sivut otetaan käyttöön 2005

8.7 Ruotsinkielinen koulutus- ja kulttuuritoiminta

Ruotsinkielisen koulutus- ja kulttuuritoiminnan kehittämisryhmä yhteen sovittaa ruotsinkielistä väestönsosaa koskevia koulutukseen, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimeen sekä taiteen ja kulttuurin toimialoihin liittyviä kysymyksiä. Kehittämisryhmän tehtävänä on edistää ruotsinkielisen koulutus- ja kulttuuritoiminnan edellytyksiä sekä tehdä aloitteita, antaa lausuntoja ja teettää selvityksiä toimialallaan. Lisäksi ryhmän tehtävänä on seurata ja koordinoita uuden kielilainsäädännön täytäntöönpanoa ja soveltamista opetusministeriön hallinnonalalla.

8.8 Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on selvittää johdolle sisäisen valvonnan asianmukaisuus ja riittävyys sekä suorittaa vuoden 2005 tarkastussuunnitelmassa hyväksytyt ja johdon sille määräämät muut arviointi-, selvitys- ja tarkastustehtävät lainsäädännön ja kansainvälisten yleisten standardien ja suositusten edellyttämällä tavalla.

Sisäinen tarkastus toteuttaa vuoden 2005 tarkastussuunnitelmassa hyväksytyt ja johdon sille määräämät muut arviointi-, selvitys- ja tarkastustehtävät.

Pvm
17.12.2004

Jakelussa mainituille

Dnro
9/023/2004

Viite: Valtioneuvoston päätös 24.6.2003

Asia: Opetusministeriön päätös vuoden 2005 tulossuunnitelman vahvistamisesta
opetusministeri Tuula Haataisen toimialalla

Opetusministeriö on tänään päättänyt vahvistaa oheisen liitteen mukaisen tulossuunnitelman ja resurssikehyksen (Liite 1) noudatettavaksi 1.1.2005-31.12.2005 ministeriön niissä yksiköissä, jotka valtioneuvoston 24. päivänä kesäkuuta 2003 tekemän päätöksen nojalla kuuluvat opetusministeri Tuula Haataisen toimialaan.

Tulossuunnitelma ja resurssikehykset ovat yksiköitä sitovia.

Opetusministeri

Tuula Haatainen

Kansliapäällikkö

Markku Linna

JAKELU Opetusministeriön osastot ja erilliset yksiköt

Pvm
17.12.2004

Jakelussa mainituille

Dnro
9/023/2004

Viite: Valtioneuvoston päätös 24.6.2003

Asia: Opetusministeriön päätös vuoden 2005 tulossuunnitelman vahvistamisesta
kulttuuriministeri Tanja Karpelan toimialalla

Opetusministeriö on tänään päättänyt vahvistaa oheisen liitteen mukaisen tulossuunnitelman ja resurssikehyksen (Liite 1) noudatettavaksi 1.1.2005-31.12.2005 ministeriön niissä yksiköissä, jotka valtioneuvoston 24. päivänä kesäkuuta 2003 tekemän päätöksen nojalla kuuluvat kulttuuriministeri Tanja Karpelan toimialaan.

Tulossuunnitelma ja resurssikehykset ovat yksiköitä sitovia.

Kulttuuriministeri

Tanja Karpela

Kansliapäällikkö

Markku Linna

JAKELU Opetusministeriön osastot ja erilliset yksiköt

Liite 1: Opetusministeriön yksiköiden resurssikehykset vuonna 2005

9.12.2004

	Henk. keh € HTV	Muut toim. menot	Tulot	Säästövarat puite; Jako tilin päät.yh- teydessä	Kv. yht. (sisältää myös sääs- tövaroja)	Muut mahd.	Kokon. kehys YHT €
	A	B	C				
Opetusministeri		70 000		5 000			75 000
Kulttuuriministeri		70 000		5 000			75 000
							0
KP,OSY	425 363	50 000		50 000			525 363
	6						6
VIY	321 973	30 000		154 000			505 973
	7						7
KTPO	5 996 374	350 000	-80 000	316 000	314 000	633 067	7 529 442
	111					8,83	119,83
KUPO	3 414 963	300 000	-6 362	180 000	236 000	534 471	4 659 072
	63					8,08	71,08
HAY	2 522 157	3 520 741	-260	894 321		190 267	7 127 226
	63					3,00	66,00
TPY	308 767	940 000	-5 000	459 000			1 702 767
	7						7
TAL	1 410 000	494 281		309 019		553 224	2 766 524
	33					7,50	40,50
KAS	1 101 751	25 000	-45	40 000		74 033	1 240 739
	23					1,50	24,50
YHT:	15 501 347	5 850 022	-91 667	2 412 340	550 000	1 985 064	26 207 106
HTV	313					28,92	341,92
YHT		21 739 667					

TAE 2005, netto	21 648 000	Tilinpäätöksen mukaan käytettävissä olevat säästövarat
Tulot	91 667	jaetaan siten, että osastot ja erilliset yksiköt saavat mikäli
KAIKKI YHT	21 739 667	mahdollista ylläolevan määrän vuodelle 2005 siirtyvistä
EROTUS	0	vuoden 2004 varoista. Ylimenevä osuus
TAE 2005, brutto	21 828 000	siirretään jakamattomaan varantoon.
		Työnantajamaksuprosentti (arvio)
		24,77
Säästö henk. menot	388 298	
		10 842 Erillismomenteilta palkattujen yleiskuluista tuloutetaan ao. osastolle
		henkilötyövuotta kohden
		11 941 Erillismomenteilta palkattujen yleiskuluista tuloutetaan hallintoyksikölle
		henkilötyövuotta kohden
Yht	22 783	

Liite 2: Opetusministeriön käytössä olevat siirtomenot toimialoittain 2005

KOULUTUS- JA TIEDEPOLITIikka

Luku	Määräraha	Nimike	Euroa
<i>Ammattikorkeakouluopetus</i>	29.20.30	Valtionosuus ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin	356 605 000
<i>Yleissivistävä koulutus</i>	29.40.30	Valtionosuus ja –avustus yl. sivistävän koulutuksen käyttöä.	1 783 738 000
	29.40.34	Valtionosuus yls, amm ja amkn perustamiskustannuksiin	70 200 000
<i>Ammatillinen koulutus</i>	29.60.30	Valtionosuus ja –avustus ammatillisen koulutuksen käyttöä.	431 505 000
	29.60.31	Valtionosuus oppisopimuskoulutukseen	107 417 000
	29.60.76	Kiinteistöjen hankinta	1 380 000
<i>Ammatillinen lisäkoulutus ja vapaa sivistystyö</i>	29.69.30	Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	76 793 000
	29.69.50	Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	45 633 000
	29.69.51	Valtionosuus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttöä	17 425 000
	29.69.52	Valtionosuus ja –avustus aikuiskoulutuksen perustamisk	2 000 000
	29.69.53	Valtionavustus järjestöille	7 181 000
	29.69.55	Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin	13 163 000
	29.69.56	Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	4 413
<i>Opintotuki</i>	29.70.52	Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki	24 100 000
	29.70.55	Opintoraha ja asumislisä	676 400 000
	29.70.57	Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki	18 800 000
	29.70.58	Avustus tilakustannusten korvaamiseen	2 958 000
	29.70.59	Lukioiden ja ammatillisten oppil. opiskelijoiden koulumatkatuki	26 700 000
<i>Tiede</i>	29.88.53	Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen tukemiseen	75 739 000
Yhteensä			3 737 741 413

KULTTUURI-, LIIKUNTA- JA NUORISOPOLITIikka

Luku	Määräraha	Nimike	Euroa
<i>Taide ja kulttuuri</i>	29.90.30	Valtionosuudet ja –avustukset yl kirjastojen käyttökustann	41 609 000
	29.90.31	Valtionos ja avustukset teattereiden ja orkestereiden käyttöä	15 594 000
	29.90.32	Valtionosuudet ja –avustukset museoille	4 098 000
	29.90.33	Valtionosuus ja –avustus kuntien kulttuuritoimintaan	6 650 000
	29.90.34	Valtionosuus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin	6 000 000
	29.90.50	Eräät avustukset	8 085 000
	29.90.51	Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille	10 841 000
	29.90.52	Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen tukem	185 077 000
	29.90.53	Valtionavustus tilakustannuksiin	15 135 000
<i>Liikuntatoimi</i>	29.98.50	Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot liikunnan tukemiseen	89 424 000
	29.98.52	Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille	1 867 000
<i>Nuorisotyö</i>	29.99.50	Veikkauksen ja rahapaj voittov nuorisokasvatustyön tukeminen	31 720 000
	29.99.51	Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen ja ennaltaehkäisevä huumetyö	2 848 000
Yhteensä			418 948 000

HALLINTO JA ESIKUNTAPALVELUT

Yksikkö	Määräraha	Nimike	Euroa
Opetusministeriö	29.01.50.	Eräät avustukset	485 000
	29.01.62.	EU:n rakennerahastot	67 129 000
Kansainvälinen yhteistyö	29.08.50.	Eräät avustukset	1 860 000
	29.08.66.	Rahoitusosuudet kv. järjestöille	2 152 000
Yhteensä			71 626 000



OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Julkaisumyynti / Bokförsäljning

Yliopistopaino / Universitetstryckeriet

PL 4 (Vuorikatu 3 / Berggatan 3)

00014 Helsingin Yliopisto / Helsingfors Universitet

puhelin (09) 7010 2363

faksi (09) 7010 2374

books@yopaino.helsinki.fi

www.yliopistopaino.helsinki.fi

ISBN 952-442-854-7 (nid.)

ISBN 952-442-855-5 (PDF)

ISSN 1458-8110